

Nagy... si akciót lehetett volna végrehajtani...
Az amerikai... ügyminiszteriumnak már 1942 augusztusában tudomása volt — Hitler zsidóirtási terveiről
(Tudósítás a 3. oldalon)

Az angol mandátum megszűnte után kikiáltják a Zsidó Államot

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 13. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 MÁRCIUS 26
5708 II. ADAR 14.

Békesség és nyugalom

Irta: Stöckler Lajos

A felszabadulás után, mikor a Pesti Izraelita Hitközség és a magyar zsidóság megkezdte a romokat eltakarítani, intézményeit felépíteni és az új zsidó élet útján elindult, sokan voltak, akik bizalmatlanul nézték, figyelték az új vezetőség munkáját. Várták, remélték és óhajtották a leküzdhetetlen akadályokat, az új emberek megtorpanását és sikertelen kísérletezésük után, bukásukat. Nem így történt, de ez nem rajtuk múlott. Késerves csalódásukra, a Hitközség áll, intézményei működnek és fejlődnek.

Milyen nagy volt a „régiek” öröme az elmúlt hónapok átmeneti zavarain. Talán most — gondolták — bekövetkezik az új idők munkásainak csődje. Egyszerre felbukkantak, biztatták és támogatták azokat, akiket keresztül céljaikat elérni remélték. Csodálatosan emlékeztetett akmunkájuk a reakció demokráciaellenes tevékenységére. Ezek is a fejlődés útját akarták elzárni, a magyar zsidóság gyorsütemű építő munkáját megzavarni. Megakadályozni az olyan Hitközség kifejlődését, amelyik a kisemberek közösségének testülete és szakitva a multtal a „régiek” kisebbségi uralma helyett, az eddig mellőzött zsidó tömeg képviselője akar lenni. A zsidó egység ezt célozta és a háttérben tevékenykedők a széthúzás, egyenlenség szításával ezt akarták lehetetlenné tenni.

Korai volt a káröröm, hiába bujtak elő oduikból. Céljukat nem érhették el, mert a magyar zsidóság végleg szakított a régi világ ittmaradottjaival. Számításukba hiba esúszott, akaratuk ellenére, létre jött az előbbinél szilárdabb zsidó egység, a fejlődés útján haladó zsidó tömeg öröme, megnyugvására.

A zsidó egység, az erők összefogása, tette lehetővé a magyar demokráciát is erősítő, építő munkát. Küzdelmes három év van mögöttünk. A magyar népi demokrácia keretébe illesztett munkaterv vár megvalósításra. A zsidóság mindennapi kérdései, ellátatlanságaink jövőjét biztosítani, építeni, alkotni a feladatunk, de ez csak nyugodt légkörben, a tömegek segítségével lehetséges. Ezért örülünk a békének, a bizalom jegyében egyesült tábornak, amellyel megszűnt az okvetetlenkedők és a reakciót támogató hangoskodók érvényesülése is.

Békesség és nyugalom után vágyódik közösségünk. Erről gondoskodni a felelősök tartoznak. A mögöttünk álló, megbonthatatlan tábor ereje és bizalma a további sikeres munka záloga. Aki ezt nem veszi tudomásul, vagy nem erti meg, annak nincs helye a közösségben. Talán az újabb csalódás kijózanítja a hivatásos rendbontókat is és a megtévesztett jószándékuak megtalálják helyüket a „zsidó egység” nagy táborában.

Ara 1.40 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Glosszák a hétről

„HITLER TANÁRAI“ címmel most jelent meg a newyorki Yiddish Scientific Institute kiadásában Max Weinreich könyve, amely érdekes képet ad arról a szellemi és lelki pusztításról, amelyet a német tudósok és tanárok végeztek Hitler Németországában.

Nemesak új „tudósok“ és gyors karrieristák álltak oda a náciizmus maszlagainak terjesztésére, hanem régi, elismert nevek viselői is előrukták multjukat és azt a szellemet, amelyet addig képviseltek.

A legvadabb és leghívtányabb antiszemita közé tartozott, például, Philipp Lenard (nyugodtan nevezhetnénk a magyar származású szellemi áruót Lénárd Fülöpnek is) és Johannes Stark, a két Nobel-díjas fizikus, aki Julius Streicher-hez hasonló durvasággal vitte a fajelméletét és vértisztaság lévtanait a tudományba. Ők valószínűleg meg a fajfiszta és árja fizikát.

Max Weinreich hosszú idézetekkel bizonyítja Werner Sommer és Ferdinand Sauerbruch áruolását is. Ezenkívül száz és száz más szellemi áruó nevével és áruolásának dokumentumaival találkozunk a *Hitler's Professors* oldalain.

Nemesak németországi anyag táruol élénk, hanem az is, hogy miképp igyekezett a propagandává süllyesztett német tudomány a magáéhoz hasonló ártudománnyal félrevezetni Franciaország, Olaszország, Litvánia, Horvátország, Magyarország és Dánia tudományos körét.

★

NIDOSZY IMRE volt tyuk-szemvágó és Szálasi-féle alezre-des, a megszállhatatlan áldozatu tömeggyilkos is kéreke-rült, amint szépen-lassan a rendőrségre és onnan a népbíró-ság elé jutnak a fasiszta idők összes főgazemberei.

Talán nem érdektelen megemlítenünk, hogy körülbelül egy éve ebben a rovatban sürgöttük Nidoszy Imre elfogatását és ezeken a hasábkokon ismer-tettük az „eltűnésével“ kapcsolatos verziókat.

Időközben újabb adatok ke-rültek a rendőrség birtokába Nidoszy Imréről. Most már nemesak azt tudjuk, hogy mi-ket csinált, hanem azt is, hogy — miket akart csinálni?

Nidoszy 1945 január 10-ra, vagy 17-re tervezte a budapesti yiddi lakosságának tökéletes el-pusztítását. Endre Lászlónak néhány nappal előbb írásban jelentette, hogy — terve szerint — a gettó négy sarkában ben-

zines hordókat robbantanak fel. Ezzel tüzet okoznak és a tűz-vész-okozta pánikban menekülő lakosságot legéppuskázzák.

★

ANDRÉ MAUROIS most meg-jelelt *Amerikai napló*-jában ol-vassuk a következő befejező sorokat:

„Már hajtatunk Páris felé... A Szajna... A Louvre... Azt hittem, hogy százszor is roha-mot kapok az örömtől De hat év alatt annyiszor képzeltem el őket, hogy valóság-gá-válásuk egészen természetesnek tűnik... Neuilly. Ime a házunk... Ime, itt vannak hűségesen a találko-zón mind az annyira sóvárgott lájak, ahogy emlékezem az öriz-tel őket. Ez volna az a gyönyör-űleges perc, amelyhez így szól az ember: „Ó, maradj, hiszen olyan szép vagy“ — ha hit volna anyám és fogadásunkra kijönne szomszédos szobájából. Magam előtt látom, botjára tá-maszkodva, ragyogó arcával, könnyes mosolyával.

A nő, aki lecsukta anyám szemét, így beszél róla:

„Szegény Mme Ernest! Olyan bátor volt. Egy este a francia rendőrség, hogy időt adjon neki a menekülésre, arról értesítette, hogy másnap letartóztatják. A rendőrség el is bujtatta volna. De ő nemet mondott.

— Nem akarok senkit bajba keverni — hajtogatta.

Amíg a németek fogságában volt, kifartott nyolevan éve da-cára. Azt mondta: „Élni aka-rék, hogy viszonyíthatassam fia-mat.“ És aztán, amikor kiszabadult, tul nagy izgalom vett rajta erőt. Még néhány boldog napot élt és aztán elszende-rült...

Benyitok szobámba. A köny-vespolcok, amelyeket negyven év alatt szeretettel összeváloga-tott könyvekkel töltöttem tele, most üresek. Nem találván az embert, a Geslapo elvitte a könyvtárát. Szemeim önkényte-lenül a Littré, az Alain fiókját

keresték, ahol annyi kéziratot őriztem, többek között Stend-halét is. Sárga bőrkarosszékem még megvan. Asztalomhoz ülök. Ma reggel baráti kezek kiké-szítették a papírost, ugyanazt, amelyet mindig használtam. Dolgozunk.“

Igy végződik a világhírű zsi-dó írónak az amerikai emigrá-ció évekről szóló könyve.

★

DEPORTÁLT TRAGÉDIÁRÓL olvashatunk a *Világosság*-ban Hegedűs Éva gimnáziumi ta-nuló öngyilkosságával kapoco-latosan.

„Pénlekre virradó éjszaka a Népszínház-utca 16. számú házban Hegedűs Éva gim-náziumi tanuló gázzal megmér-gezte magát és meghalt.

Éva 18 éves volt és mindig szomorú. Három öreg nagynén-jével lakott a III. emeleten. Ne-vetni, beszélgetni nem látta soha senki.

Éva apja járásbíró volt Szent-mihályon — onnan vitték el őket Auschwitzba, ahol a kis-lány, apja és 36 éves anyja el-pusztultak.

Éva hazajött. Orvosnak ké-szült, nagyon szeretett tanulni, de a deportálásban szerzett tü-dőbaja és szembetegsége na-gyon elkeserítette. Tegnap éjjel a konyhában kinyitotta a gáz-csapot. Bücsüleletet is hagyott hátra.

„A társadalomnak nincsen szüksége vak és tudóbete-g orvosokra. Anyukám meghalt, ugyssem köt semmi az élethez.“ Ezeket írta Hegedűs Éva.

★

A FASIZMUS ÉS ANTISZE-MITIZMUS ikertestvérek. sok-szor leszögeztük ezeken a ha-sábkokon ezt az igazságot. Sőt, azt is megmondtuk, hogy az amerikai hatóságok, amelyek újabbban helyenként feltűnően dődelgetik a német fasisztákat, előbb-utóbb hozzájárulnak majd a németországi antiszemiti-zmus felélesztéséhez is.

Most olvassuk, hogy a World Jewish Congress éleshangú át-íratban tiltakozott a washing-

toni külügyminisztériumban a *Der Turmwart* című antiszemita hetilap engedélyezése ellen.

Az amerikai katonai hatósá-gok engedélyt adtak Németor-szághban és Ausztriában egy olyan folyóirat kiadására, amelynek hangja sok tekintetben emlékeztet a *Der Stürmer*-ére.

A World Jewish Congress memoranduma ezekkel a so-rokkal végződik:

„Ha ilyen folyóiratokat enge-délyeznek, akkor sohasem lehet a német népből kipusztítani a fajgyűlölet és a türelmetlenség bacillusait és nem lehet a né-met népet átnevelni a demo-kráciára.“

★

„SEBESTA TESTVÉR“ is megvan! A katonapolitikai osz-tály nyomozói fogták el az em-berbőrbe bujt fenevadat!

„Sebesta testvér“ hurcoltatta el 1944-ben a Hóltán-utca 38/b számú házból a zsidó munka-szolgálatosokat.

„Sebesta testvér“ deportáltat-ta Németországba a Mexikói-uton lévő süketnéma intézet internálótáborából az ott elhe-lyezett baloldaliakat és zsidó-kat.

„Sebesta testvér“ utasítására pusztították el — az ő szemé-lyes közreműködésével — a sü-ketnéma intézetben lakó és járnai nemtudó 70 nyomorék gyermeket.

„Sebesta testvér“ rendeztette — a Kossuth Lajos-utcai nyílas könyvkereskedés felrobbantása után — a Kossuth Lajos-utcai vérfürdőt.

Folytathatnánk a hünlajstro-mát! De ennyi is elég ahhoz, hogy megkapja, amit megérdem-el!

★

A ZSIDÓ VILÁGKONGRESZ-SZUS európai tiltkarsága febr-uár 20-ától 22-ig értekezletet tartott Londonban. A napiren-den a nagybritanniai és nyugat-németországi antiszemiti-zmus növekedése szerepelt.

Az értekezlet úgy döntött, hogy az európai zsidó hitköz-ségek szorosabb együttműkö-désére van szükség a jobboldali körök által élesztett antiszemi-tizmus leküzdésére.

A megjelentek nagy megrökö-nyődéssel tárgyalták egyes ame-rikai és angol hadbíró-ságok feltűnően enyhe ítéleteit antisze-mita vezetők ügyében. Ezek ellen felterjesztést intéztek az angol kormányhoz.

Az értekezlet követeli, hogy az angol kormány gondoskodjék a német és osztrák békeszerző-dés előkészítése során a zsidók jogainak megfelelő védelméről.

A VIVÓ ÉS ATLÉTIKAI CLUB

március hó 27-én, szombaton este 10 órától reggel 6 óráig a Royal nagyszálló valamennyi termében (VII., Erzsébet-körút 45/47.) tartja ezidei nagyszabású

PURIMI BÁLJÁT

Közreműködnek: Kálmán Oszkár, Türk Berta, Kozal László, Alfonso, Lénárd Béla, Marietta, Rosini, Sztáray Márton, Kallós László. — Konferral: Szentiványi Kálmán. — Művészeti vezető: Regőss István. — A tánczenét Feller—Duban jazzegyüttese szolgáltatja. — Jegyelővétel és asztalrendelés: VAC, VII. ker., Erzsébet-körút 26. (délután 4—8-ig). Telefon: 422—596. Royal telefon: 423—768.

Nagy mentési akciót lehetett volna végrehajtani...

Dr. Riegner Gerhart érdekes adatai Morgenthau leleplezésével kapcsolatban

Irta: HEGEDÜS NÁNDOR

II.

Meg tudom érteni azt az elkeseredést és felzudulást, amit a magyar zsidóság körében azok a naplószerű feljegyzések keltettek, amelyeket Morgenthau volt amerikai pénzügyminiszter tett közzé az európai zsidóság mentési akciójával, illetve ennek az akciónak diplomáciai elszaboltatásával kapcsolatban. Fájdalmas adatok ezek. Az a gondolat, hogy a zsidóságot vagy csupán egy részét is meg lehetett volna menteni és diplomáciai huza-vona miatt ezt elmulasztották, méltán hasít bele a szívekbe. Igaz, hogy most már a halottakat feltámasztani nem lehet, de ismerni kell ezeket az eseményeket nemcsak a történetírás, hanem okulás szempontjából is.

Amint multkorai cikkemben említettem, Morgenthau feljegyzése szerint a német vezérkari zsidó-kiirtásnak tervét elsőnek „egy Riegner nevű ember” hallotta meg és

adta tovább a Zsidó Világkongresszus vezetőinek. Ezt a „Riegner nevű embert” név szerint jól ismerik az *Uj Élet* olvasói, hiszen legutóbbi cikksorozatomban, amit az emberi jogok nemzetközi problémáiról írtam, többször meg is említettem. Dr. Riegner Gerhartról van szó, a Zsidó Világkongresszus genfi irodájának igazgatójáról, a világzsidóköréle egyik kiváló vezetőjéről. Dr. Riegner Gerhart eredetileg német ügyvéd volt, de 1933-ban, Hitler uralomrautása után elhagyta Németországot és Párisba költözött. Három évig folytatott tanulmányokat Franciaországban, Hollandiában és Angliában, majd Svájcban telepedett le és 12 éve ott is lakik. Mikor Morgenthau emlékiratai megjelentek éppen New Yorkban tartózkodott, amit az újságírók megtudtak és rohamot intéztek ellene a részletek iránt. Riegner sajtófocadást tartott és itt a következő memorandum részleteket adta elő:

kai rendészettükkel a jelentés valódságát és nyomban tudásuk mindezt dr. Stephen Wisevel, a Zsidó Világkongresszus elnökével és Sidney Silverman angol parlamenti képviselővel, a Kongresszus angliai osztályának vezetőjével.

— A legnagyobb kétségek között vártam a választ Londonból és New Yorkból. Végül a genfi amerikai konzul augusztus 24-én értesített, hogy a berni amerikai követség az üzenet lényegét dr. Wise-zal leendő közlés céljából eljuttatta a washingtoni külügyminisztériumba, de a külügyminisztérium táviratilag azt felelte, hogy „nem hajlandó a szóbanforgó üzenetet továbbítani, tekintettel az információ láthatólag nem hiteles (unsubstantiated) jellegére főbb tartalmi lényegében.”

— Szerencsére azonban Silvermann megkapta a brit külügyminiszterhez intézett kábelemet és annak tartalmát továbbíthatta dr. Wisehez New Yorkba augusztus 24-én.

— Szeptember és október hónapokban folytatólag kaptam jelentéseket első kézből Európa minden országából, hogy a tömeges kivégzéseket gyorsan végrehajtják és Litvániában már hónapokkal jóval előbb megtörténtek.

— 1942 október 22-én Richard Lichtheimmal, a Jewish Agency megbízottjával együtt Leland Harrison berni amerikai követnek 25 oldalra terjedő jelentést nyújtottam át, bizonyítékokkal, számokkal, adatokkal, részletekkel arról, hogy a zsidók kiirtása teljes gőzzel folyamatban van. Folytatólag is átadtam minden értesülést amihez hozzájutottam. 1943 január 19-én kábeltáviratot küldtem az amerikai külügyminiszternek összefoglalva valamennyi információt és ezt a külügyminisztérium február 9-én eljuttatta dr. Wisehez. Később észrevettem, hogy nehézségek merültek fel jelentésem elküldésében. Most már látom, hogy ezek a nehézségek a 354. sz. kábellel állanak összefüggésben, amit Morgenthau említ és amely megtiltja a svájci követségnek további jelentések átvételét.

— Morgenthau beszámol azokról a nehézségekről, amik megakadályozták, hogy a Jewish World Congressnek megfelelő pénzt küldjenek, amikkel ezer és ezer európai zsidót meg lehetett volna menteni. Erre nézve a következőket közölhetem. 1943 áprilisában táviratoztam Washingtonba, hogy halározott garanciánk van arra, hogy a küldendő pénzt zárolt számlára helyezzzük le Svájcban vagy Washingtonban és csak a háboru után oldjuk fel, nem szükséges tehát ezeket a pénzeket olyan náci-megszállta országokba utalni, mint Románia, vagy Franciaország. A mentési akciót akkor széles keretben lehetett volna lebonyolítani. Amint Morgenthau elbeszéli, ezek a pénzügyi tárgyalások nyolc hónapig húzódtak, míg az első 25.000 dolláros utalás 1943 december 18-án hozzám eljutott. Ezt követően egy hónap múlva felállítottuk a háborus menekültügyi szervezetet.

— Mindaz, amit Morgenthau megír a naplójában arról, hogy az amerikai külügyminisztériumnak tudomása volt a történelem legborzalmasabb emberi katasztrófájáról, még pedig tudomása volt már 1942 augusztusában, megfelel a valósnak. Ime, miként jutott nekem az ördögi terv tudomásomra:

— 1944 augusztus 1-én megtudtam, hogy egy német nagyiparos érkezett Svájcba, azzal a biztos értesüléssel, hogy Hitler főhadiszállásán a zsidók kiirtásáról tárgyalnak. Mintegy 4 millió zsidót akarnak megölni a németek megszállta országokban deportáció és gázkamrákban való megmérgezés útján.

— A hír fantasztikusnak tűnhetett volna fel, ha már el nem hangzott volna Hitler 1942 januári beszéde és ha már nem álltak volna bizonyítékok rendelkezésünkre arról, hogy Franciaországban és Csehszlovákiában már meg is kezdődtek a tömeges deportációk. Utánajárva megállapítottam, hogy ez a nagyiparos, aki kétségkívül a náci ellensége, a német háborús ipar egyik legfontosabb pozícióját tölti be és bejárása volt Hitler főhadiszállására és megismerhette az összes náci terveket. Közvetítő útján rendelkezéseimre bocsátotta a terv részleteit azokról a módzatokról, amikkel a zsidók millióit meg akarták gyilkolni.

— Felismerve az információ borzalmas jelentőségét (tremendous significance), átadtam az adatokat a genfi amerikai és angol konzuloknak azzal a sürgős kérelemmel, hogy értesítsék erről saját kormányukat, vizsgálják meg saját politi-

Áruszállítás - Incasso - Kézbesítés

REPÜLŐ BOY
ELINTÉZI
GARANCIÁVAL

Telefon: 423-526, 120-541. — Holló-u. 11. O-u. 15.

Vidéki megbízásokra külön osztály!

A sajtókonferencián dr. Stephen Wise, a Zsidó Világkongresszus elnöke is nyilatkozott Morgenthau teleplezéseiről.

Bármily fájdalmasak Morgenthau adatai, amelyek kétségtelenül bizonyítják, hogy sok zsidót meg lehetett volna menteni a katasztrófától, mégis egyetlen halottat sem támaszt fel akit a krematórium lángjai elnyeltek. De nagy szolgálatot tesz ez a teleplezés azzal, hogy rámutat a jelenlegi kormányok súlyos és kikerülhetetlen felelősségére a tekintetben, hogy bánjanak igazságosan a túlélőkkel, akiknek legfőbbje ma is különféle táborokban színlődik. Meg kell nyitni Palesztina kapuit. Ha az Egyesült Államok és Palesztina kapui nyitva lettek volna, sok ezren maradhattak volna életben. Ha pedig nyitva lennének, százezren nem vergődnének kétségbeesett mai állapotukban. Azok a külügyi tisztviselők, akik magatartásukkal oly súlyosan vétettek a zsidók élete ellen, tegyék ezt jóvá azzal, hogy támogatják teljes erejükből az új zsidó állam megalapítását. Sürgősen meg kell alkotni az emberi jogok nemzetközi védelmét is, hogy soha e gyászos események meg ne ismétlődjenek. Mióta Hitler hatalomra jutott, a Zsidó Világkongresszus és a zsidók általában gyakran emlegették, hogy zsidók bajait és a küszöbönálló veszedelmet eltnobozzák. Az új adatok igazolják, hogy figyelmeztetésünk megcáfolhatatlan adatokra támaszkodott. Ha bűnösök vagyunk, legfeljebb abban vagyunk bűnösök, hogy kevesebbet mondtunk, mint ami igaz volt. Remélem, hogy az angol és amerikai külügyi kormányok és általában valamennyi kormány belátja, hogy azok, akik hitetlenséggel kezdik, a tragédiákban való bűnrészeséggel végzik.

Dr. Wise meleg szavakban méltatta ezután, hogy Roosevelt elnök, valamint a kormány két tagja, Wallace és Morgenthau mindent elkövettek, hogy Hitler áldozatainak számát csökkentse.

Morgenthau teleplezése kapcsán Sidney Silvermann angol képviselő, a Zsidó Világkongresszus londoni vezetője a Jewish Affairs-ban érdekes cikket ír és ebben főleg azt emeli ki, hogy Eden külügyminiszter nem akarta elhinni a genfi jelentéseket

Hitler örült terveiről, viszont Maisky szovjet nagykövet feltétlenül hiteltérdekmlőnek tartotta őket és Edennel ellentétben teljes nyilvánosságot követelt számukra. Hónapokba került, amíg a szövetségesek megfelelő fiatalsági nyilatkozatot intéztek Hitlerhez a rádiókban a zsidó tömeggyilkolások megszüntetése érdekében. Silvermann visszaemlékezik arra, amikor az angol parlament 1942 december 17-ik ülésén szövegátette a borzalmat:

Levél valakihez, aki nem jegyez részjegyet

Kedves zsidó testvéreim!

Ha nagyon őszinte akarnék lenni — amint az akarok, — úgy megmondhatnám — amint meg is mondom, — hogy sem a kedves, sem a testvér nem érzem őszintén, csupán megszokott megszólításként használom.

Különben ezt Önnek, „Kedves zsidó testvérem” négy szemközti is megmondtam, amikor az Önállósító Hitelszövetkezet részjegyzésére kértem fel. Magunk között folyt le ez a beszélgetés, de szeretném, ha természetesnek tartaná mégis, hogy a zsidó nyilvánosság elé vigyem ezt a zsidó ügyet.

„Kedves zsidó testvérem” — még ne vegye elhasznált hangulatkezdésnek, amiért lepergettem a közhelyes eseményeknek néhány Önnel kapcsolatos részét. Azt is tudom, hogy fáj, amikor eléje vettem annak borzalmatát, hogy fiatalasszony lányát édes kislányával a nyíregyházi gettóból elhurcolták a gázkamrába, vejét, akit fiaként szeretett, az ukrán mezőkön bomba tépte szét. Ön a budapesti gettóba került hitvesével együtt, akivel 24 esztendőn át éltek boldog házasságban és akinek szíve, miután nem bírta elviselni az igazságot, egy kegyetlenül hideg decemberi éjszakán megszünt dobogni.

A csapások súlya alatt Ön a

— Az alsóház ülése történelmi és példa nélküli volt. Ma azonban nemcsak arról van szó, hogy a háború alatt elmulasztottunk oly sok emlegetet megmenteni, hanem, hogy három év elteltével nincs olyan politikánk, amely az életben maradt zsidóság javát szolgálja. Az az ellenfél, amely az alsóház 1942. december 17. ülése és az Exodus nevű hajón történtek között látog, mutatja a politikai hatalom jóakarati érzése és a cinizmus megnyilatkozása közötti különbséget.

sors rendeltetése folytatni megmaradását nem érezte felszabadulásnak, hanem — „Éltre itélés”-nek. Azután a hetek hónapokba, majd évekbe nyúltak, s a természet nem ismer megállást, ugylátszik ez az élet rendje.

A gettó falainak ledőlése után reszkető kezekkel nyúlt az első tál meleg ételért, a tálba belecsordult a könnye és igen szenvedett, amikor kifosztott lakásába magánosan visszatért. Ekkor még „kedves zsidó testvér”-nek érzett minden zsidót, fájdalomban megtakált testvériség volt ez és úgy érezte, hogy így is lesz, hiszen olyan kevesen maradtunk meg.

Nem így lett.

Egyiknek sikerült felépítenie újból az életét, a másiknak nem. Sajnos, sokkal, de sokkal több a száma, akiknek nem sikerült. Ön a kevés szerencsések sorába tartozott.

Ma már anyagilag kiegyensúlyozottá vált az élete, ma már ismét igen hasznosnak tartja a tőkegyűjtés kates értékét és olyasmikben bosszankodik, hogy nem elég erős néha az eléduláni fekete, vagy a házmester nem nyit gyorsan kaput.

De bosszankodott azon is, amikor érzelmére és értelmére appellálva végighalgatni kényszerült engem. Azonnal rájöttem, hogy érzésére hasztalan

appellálok, mert azok deformálódtak. Értelmében még sikerült valamelyest hozzáférközőnőni, amikor megmagyaráztam, hogy személyi érdeke, hogy erős zsidó közösségben éljen. Ez a zsidó közösség pedig csak úgy lehet erős, ha annak minden tagja dolgozóként hasznossá válik a társadalomban. Megértette azt is, hogy anyagi szempontból észszerű befektetés a részjegyzés, csak éppen jegyezni nem akart, mondván, hogy „az amerikai zsidóság küldt ugyis elegendő”, „a Szövetkezet ugyis megalkul”, „ma jobban kell vigyázni a pénzre” és ehhez hasonlókat.

Minderre felvettem, hogy „mi történt volna, ha az amerikai zsidókat sújtja a bennünket ért csapás és Önnek és hasonlóknak kellett volna rajtuk segíteni, amikor azok boldogulásához sem kívánnak hozzájárulni, akikkel együtt élnek, akikhez lényegesen több közülük van, mint annak a lengerentuli zsidónak. Az igaz, hogy az amerikai zsidóság segített és segíteni fog, de érte meg, hogy az a kinti nehezen dolgozó kis zsidó akkor adja már ide dollárját, ha Ön legamább felféret ad”.

Ön türelmetlenül vált, mint ahogyan türelmetlen lesz mindenki, aki nem bírja elviselni az igazságot és ugyszólván köszönés nélkül hagyott ott.

Nem sértődtem meg, de most még egyszer megkérdelem: helyesnek tartja-e saját — tehát emberi és zsidó — szempontból, hogy így oldjon meg egy nem is olyan nagy problémát?

JAK SÁNDOR

„Lilly” NŐI DIVATSZALON
RUHA különlegességek

BLOUSE specialista

FORRÓ ALADÁRNÉ
a volt SZASZ KAROLA óég vezetője
IV., Petőfi Sándor-u. 2. sz. telemelet

„AZUR” Boy
ÁRUSZALLÍTÁS
INCASSO
KÉZBESÍTÉS
GYORS, PONTOS
IV., Gyulai Pál-u. 12.
Telefon: 138-287

Új és használt
bőröndök
uti kofferek.
Vétel, csere, eladás.
KÁNDEL Népszínház-u.
T. h.: 139-619 20

ANYA LEÁNYÁVAL albérleti
szobát keres „Azonnal 4545”
jeligére a kiadóba.

Április hó elején jelenik meg
VIHAR BÉLA könyve

Aszovjet-jiddis költészet

a legkiválóbb műfordítók közreműködésével,
Gergely Sándor, a Magyar Írók Szövetsége
elnökének előszavával.

CSERÉPFALVI KIADÁS Ára 12 Ft. Előjegyezhető a kiadónál

KOREIN DEZSŐ:

Mit olvasunk a Megillából

BÖLCSEINK a Megilla olvasásánál a halálóság részére a legnagyobb figyelmet írtak elő. Eszter könyvének minden sora fontos és tanulságos, mert azokból okulhatunk napjainkban is. A Megilla olvasását bevezető áldás is úgy szól: „Az Örökkévaló csodát művelt őseinknek és azt művel velünk napjainkban is”. Hamán a zsidógyűlötlők legvadabb képviselője, például nyújtott a későbbi „hámnoknak”, hogyan kell rágalmazni és hamis vádakkal illetni a zsidóságot. Bevádolta az akkori zsidóságot a perzsa király előtt oly alátomos és visszatárló módon. Sikertült is megnyernie az aral kódó kegyét és bizalmát. Ha figyelemmel olvassuk a perzsa zsidófaló vádpontjait, látni fogjuk, hogy „hámnán háze” napjainkban is teljesen ugyanazon mintá szerint vádolnak bennünket a mai hámnak.

PURIMI HÖSCNKET pedig Eszter könyve a következő szavakkal mutatja be: „egy zsidó férfi élt Susában, neve Mordecháj. A hangsúlyozás a zsidó férfian van. Mert Mordecháj hájehudi igazi gerinces ember volt, aki nem hajolt meg az akkori zsidófaló kényur előtt, nem hunyázkodott meg az akasony rétegből felcseperedett. Hamán látára, „lau jichea velau jistacheve”, hanem büszke dacával és férfias bátorsággal, teljesen egyedül az akkori megakuvók gyáva-sága dacára vette fel a harcot a mindenható diktátorral. Érdekes a Megilla feljegyzése és jellemzése ösükről. „Rocui terauv echov” kedveltje volt testvérei többségének, a szenvedő, széles rétegeknek, de nem az asszimiláns kapazkodóknak és megakuvóknak. Az akkori „parvenük” Mordechájban élő lillakozást láttak törtélt és jellemte-n társaságukkal szemben. Az Örökkévaló azonban úgy mint mindig, nem a meghunyázkodó, hanem a bátor, magát büszkén is jehudinak valló Mordecháj mellé állott. Ilyen egész férfiakkal ajándékozta meg a Mindenható Izraelt. Ezek emelkedtek ki a tömegből és jártak elől a férfias bátorság, a zsidó önértel nagyszerű példájával. Ők voltak a mi hőseink, akik a legválságosabb időkben helytálltak a zsidóság szent és magasztos eszményeiért. Nemcsak szellemi hősrak voltak ők, hanem nímulatói Izrael népének.

EISÖNEK EMLITEM a zsidó vallás, a monoteizmus nagy megalapítóját, *Abrahám ös-átjánkat*, aki pogány hitben élt atyjának fából faragott bálványával szemben hős harcot vívott az akkori világfelelőgás-

sal. Ivrü volt, azaz egyedül állott az egyik oldalon, a másik oldalon levő tulerével szemben. Frontot csinált, az akkori világ- és erkölcsnézettel szemben. A bibliai József, Egyiptom alkirálya nem szédült meg nagy állásától, nem fordult el zsidó származásától és vallásától, hanem a bálványimádó király udvaránál szigorúan Jákob szellemében élt és fiait is így nevelte. Halála előtt pedig arra kérte testvéreit, hamvait temessék ősei mellé.

TÖRTÉNELMI SORRENDENBEN következett utána legnagyobb mesterünk, próféta és népvezérünk: Mózes, aki noha királyi udvar neveltje volt, szembeszállt az elnyomó egyiptomiakkal és szerénységével csak hősies bátorsága volt nagyobb. Már fellépése kezdetén leüttötte azt az egyiptomi felügyelőt, aki rabsló-gaságban sanytódó testvérét hantalmazta. „Vájdád” mondja a biblia. Szép szál férfiuva nő és nem a könnyen elnyerhető udvari pozíciót vagy színekurát kereste, hanem „vájdó echov”, kiment szerencsétlen rabslógalateslvérehez. „vája beszivlauszom”, látta szenvedéseiket. És így körülnézve észrevelte, amint egy egyiptomi kanesukás, szegény rabslógal testvérét hantalmazta. Élete veszélyeztetésével állt az elnyomottak és megalázottak mellé. Nem akart sem az udvarnak, sem pedig az egyiptomi kormánynak „tanácsosa” lenni, hanem megmaradt „véd nemon”nak az Örökkévaló hűség szolgájanak. Később pedig mint a kiválasztott nép vezére, az aranyborjú katasztrófiája után kiadta szigorú parancsát, hogy senki se kimélje testvérét, rokonát és szeressen elég-tételt a mélyen megsértett erkölcsi rendnek. Így egyesül Mózes próféta személyében harmonikusan a legnagyobb szerénység, a legerélyesebb férfiasággal. Midőn Eldad és Médad prófétafkodását jelentették Mózesnek, azt válaszolt: „háresak az Örökkévaló népének minden tagja próféta

lenne!” Irigység, féltékenység teljesen ismeretlen fogalmak voltak halhatatlan nagy mesterünk előtt. Midőn azonban a félrevezetett nép az erkölcsi megújulást az aranyborjú imádásával fertőzte meg, nem ismert kíméletet a vallásnyal-zókkal szemben és azt hirdette: „birgu is esz chiv veez krauvau” — pince kímélet az aranyborjúosok részére.

SORRENDENBEN MÓZES UTÁN következett *Pinchász*, másik alkuvást nem ismerő bibliai hősünk. Mikor Sittinben a nép megfellekvezve kiválasztottságáról, a midjanitákhoz akart asszimilálódni, az öregek kezüket tördelték és rimázkodtak. Ez a „vehemo bauchim” órsaság a siránkozásban élte li magát, de egyébként teljesen akcióléptelen volt. Ekkor előállt Pinchász és nem kérdőzt senkit, nem habozott, nem tanácskozott, hanem félre-tolta a siránkozókat, keresztül-dötte a kihívó táncospárt, eléptelt szerzén a megbontott erkölcsi rendnek. És csodálatosan tanulságos, hogy a Mindenható örök időkre békét hirdetett Pinchásznak. „Hineni nauszen lau esz briszi sola-um”. Azóta az újszülötlet a Pinchászi bibliai verssel köszöntjük. Talán azért, mert Izrael népének nem siránkozó semmittevő vénekre, hanem el-szánt, harcias Pinchászokra van szüksége.

KÉSŐBB DÁVID, a kis parillyás pásztorkin állt Góliát elő és dícsőséges győzelmet áratolt a tulerével szemben. E mellett a zsoltáros király minden oldalról elkekeredett harcot vívott ellenségeivel, akikről örökbecsű zsoltáiraiban oly sokszor megemlékezett. Mennyi gonoszságot kellett a hős köhökírálynak kivédeni a sok látható és alátomosan bujkáló ellenségeivel szemben. A makabeusok hős csoporlájáról pedig Chanuka ünneplük külön emléket állított. A hel-lenizmus esáblásaitól megitta-sodott zsidó előkelőségek, az akkori asszimilánsok, okozták Izrael züllését és csak a basau-neusok hős elzántsága indta a zsidóságot végső katasztrófi-tól megmenteni. Nagy tanulsá-

got vonhatunk le hőseink har-caiból és magatartásából örök időkre. Ők bátran, tisztá me-győződéssel és lélekkel állot-tak helyt az Örökkévaló dícső-sége mellett. Soha sem maradtak egyedül, mert velük volt a Mindenható, Izrael őrzője, aki nem hagyja cserben azokat, akik törhetetlen hűséggel, el-szántsággal és bátorsággal ál-dozták fel életüket a legna-gyobb ideálért, az isteni igaz-sáért. Erre tanít bennünket purimi hősünk és ünneplük. Mordecháj hájehudi szellemé-ben élünk és erre neveljük utódainkat. És miként az ak-kori napokban, úgy törtélik napjainkban is. Ma is csodák felett mondunk áldást, noha ma is csak egy csoda történt. Fellüv a zsidó harcos. Ez csoda — nagy csoda, mert a mai kor zsidó harcossá nyole-van nemzedek üldöztetése, megaláztatása és tömegmészá-rólása után tünt fel. Miltiók ki-írlása után tünt fel, a nagy kétségbeesés közepette. Le-győzte a féltelmet, harcolt és nem riadt vissza. Megújulott a hősieség Izraelben és vele együtt visszatért a népnek a politikai és szellemi megújho-dásába vetett hite akkor, amik-or az már-már a pusztulás küszöbén állott.

**1,168.000 forint
gyűlt össze eddig
az árvizi házakclóra.**

Darvas József építés- és köz-munkaügyi miniszter január-ban felhívással fordult a ma-gyar társadalomhoz az árvizi házak felépítése érdekében. A magyar társadalom nagy meg-értést tanúsított az árvizkáro-sultak iránt, s a mai napig Építés- és Közmunkaügyi Mi-nisztérium 167.000 számú pos-talakarékpénztári csekksumiá-jára 1,160.000 forint folyt be.

Keresem két fiunat.

DR. STERK JENŐT,
szül. 1901. Budapest.
STERK HUGOT,

szül. 1905. Budapest. anyjuk neve Krausz Ernestin. 1944 novemberben 27-en Váci ut. 11. Kovács százból övükkel **Közrege**, 1945 május 4-én **Günkelrhenben** felszabadulás után mindketten együtt voltak. Május közepén **Mauthausenben** elszakadtak egymástól és Jenő Hugó testvérét ke-reste. Keresem

KÖNIG MANÓT,

szül. 1908. Budapest. anyja neve Krausz Rozália. 1942 novemberben **Ukrájinába** vittek. Aki felleikről hár-mán tud. Kérem értesiteni, **Sterk Aron**, Budapest, V. Csányi-utca 4/b.

Speciális gallérozás!

Ingjavitás, női fehérnemű és ágynemű készítése, hozott anyagból is.

Ingklinika

Szentkirályi-utca 2. (Rákóczi-utnál.) Az „Új Élet” olvasói-uk 10% engedmény. Musz özvegy üzlete.

MEGHÍVÓ

A Brit Hácóhár Keren Tel-Hay Bizottsága
f. hó 27-én, szombaton este 8 órától, reggel 5 óráig tartó

PURIMI KÉK FEHÉR BÁLT

rendez, a NEW-YORK összes termeiben.

A bál tiszta jövedelme, a Clon elnyomottainak és Kenya foglyainak javát szolgálja. A másorban, Mischa Bernstein és a legnevesebb művészek lépnek fel. Egész éjjel jazzgyűttes játszik.

Jegyek: a zsidó éttermekben, központunkban (184-127) a New-York jegyirodában és a helyszínen.

1848-1849 a magyar zsidóság életében

Kiadta a Pesti Izr. Hitközség
leánygimnáziumának és Ipari
leányképzőiskolájának 48-as
Ifjúsági bizottsága. Szerkesztette

Zsoldos Jenő.

Ez a címe annak a vaskos kötetnek, melyet a címben jelzett iskolák tanulói állítottak össze igazgatójuk és tanáraik irányítása mellett. A könyv az 1848-49-es évekből való hírlap- és röpiratszemelvények és válogatott levéltári anyagok gyűjteménye. Az előszó szabja meg a gyűjtemény természetét és célját: „Nem oklevéltári kötetet szerkesztettünk, csak szemelvénygyűjteményt, amitőlünk össze, hogy érzékeltessek a 48-as magyar forradalom és szabadságharc időpontjának zsidó tartalmu mozzanataiban a korszellem hatását a zsidó közösség életére és a magyarság zsidó előjelű magatartására.” E kettős cél szempontjából gyűjtött anyag elé a könyv szerkesztője, Zsoldos Jenő dr., a leánygimnázium igazgatója irt bevezetésképpen mélyen járó tanulmányt, egyrészt, hogy az 1848-49 évek zsidó eseményeinek történelmi előzményeit feltárja, másrészt, hogy az 1848-ban vajdudó, de megszületni nem tudó emancipáció analízisét adja. Megállapítja, hogy a magyar zsidóság politikai és társadalmi érdekből a liberalizmust illúziókkal nézte és nem akarta a liberalizmus mögött a zsidó sors nyugtalanító tényezőit is tudomásul venni. „Pedig — olvassuk — a zsidó emancipáció gondolata sohasem távolozott az egyetemes magyarság szándékától. A zsidóság optikai csalódásba esett.” Székfi Gyula mulatja ki először, hogy a magyar zsidóság emancipációját a francia liberalizmus elvei közt mechanikusan kívánták a 40-es években magyar talajba átültetni. Zsoldos Jenő ezt a folyamatot értékesítően illusztrálja. Láthatjuk, hogy a francia példák után indult magyar liberalizmus hogyan köti az emancipáció megoldását ahhoz a feltételhez, hogy a zsidóság „vallási reformnak” nevezett műveléssel szüntesse meg a leglényegesebb zsidó szerződéseket és vallási törvényeket. Miután a zsidó tömegek ilyen feltételt el nem fogadhattak, kimutatja, hogyan lesz ez az ürgye annak az ellenállásnak, mely a zsidóság emancipációjával szemben megmerev. Zsoldos Jenő idézetekkel bővelkedő lapokon ismerteti az emancipáció ellenzőinek hatalmas táborát és az egykoru antiszemita irodalom arculatát. Csüggesztő a 48-as íróknak írásából vett antiszemita sorokat olvasni au-

nak, aki a 48-as eseményeket a legenda arany fátolyán át nézi, de aki ismeri az objektív történelmet, jól tudja, hogy a 48-as eseményeket nem a márciusi forradalmárok, Petőfiék irányították többé, hanem az a nemesség, mely ha akarta is a reformokat, a feudális életformához is ragaszkodott s így a zsidóság sorsának javítása nem lehetett szívügyük. Értéketlen derül ez ki Zsoldos Jenőnek izgalmas olvasmány számba menő tanulmányából. A tanulmány után a szemelvények következnek. Zsidók és nem zsidók írásai ezek. A zsidóság ügye, az emancipáció, vagy a zsidóviláglet a tárgya ezeknek a cikkeknek és írásoknak. A zsidóság aggódása, reménykedése, csalódása, mely ezekből az írásokból felénk árad, az elévenség erejével hatnak ránk. A tragikus pesti és pozsonyi események élénk rezonanciát váltottak ki bennünk. Hogy még sem válik az egész gyűjtemény szomorú hangulattá előtünk, azt Petőfi és Tancsics írásai teszik. Tudjuk jól, hogy ők voltak a forradalom géniusai. E géniusok pedig a szabadság ürvét azonosították a zsidóság szabadságügyével.

Nemcsak a zsidó történetírás számára végeztek a gyűjteményt összeállító tanulók és tanárok dicséretes munkát, hanem a magyar történetírás számára is. Szép volna, ha e kötetet hasonló kötetek követték, hogy helyes történeti szemléletre neveljék a magyar zsidóságot.

Dr. GONDA LÁSZLÓ

Centenárium ünnepségek a vidéken

A Nemzeti Bizottság felhívására a Kalocsai Izr. Hitközség is bekapcsolódott a centenárium ünnepségek sorozatába és 15-én ünnepi istentiszteletet tartott. Az ünnepi beszédet a Kalocsai Izr. Hitközség meghívására dr. Rácz Zoltán főrabbi, az Izr. Tábori Lelkészlet vezetője mondta. A hitközség Adler Mihály elnök vezetésével testületileg jelent meg a megmaradt kalocsai zsidósággal egyetemben az ünnepi istentiszteleten. A zsűfőlség megtelt templomban megjelentek a koalíciós pártok képviselői. Dr. Nagypál József h. polgármester

Kittinő minőségű **orth. kóser sel peszach borok** nagy választékban
ÉDES MUST • 1a SZILVÓRIUM • OLCSÓ ÁRAK
Büchler József Budapest, VII., Kisdiófa-utca 5. :: Telefonszám: 423-803.

Kerékpár 595.- től, külső gumí 30.-, belső 7.50. Legelőcsőbb bevérszállási forrás! Javító műhely!
FRIEDRÓBERT Budapest, IX., Mester-utca 13

Kóser baromfi Budán kapható minden csütörtök délelőtt 1/2 11-ig és délután 2-5-ig, Kunfi Szilvond-utca 47. szám alatt.
Csak a KASRUSZ felügyelő jelenlétében.

vezetésével a város küldöttsége, a törvényszék és a többi városi és állami közületek képviselői.

Goldstein Sámuel kántor zsol-táréneke után dr. Rácz Zoltán főrabbi mondotta el nagyhatású beszédét, amelyben méltatta a népi demokrácia diadalának fontosságát és a maradék zsidóságnak az új világrend kiharcolásában való szerepét az 1848-as márciusi eszmék helyes értelmezésében.

Ünnepélyes keretek között emlékezett meg a **szekszárdi izr. hitközség** 1848 március 15-ének századik évfordulójáról. Az ünnepségen résztvettek a hatóságok képviselői is. **Blau Benjámin** főkántor „Má tovü” éneke után **Guttmann Ferenc** alelnök tartotta meg nagyhatású ünnepi beszédét. A lelkes ünnepség a Hatikva és a magyar Himnusz elnevelésével ért véget.

Centenáris ünnepély Óbudán

Március 14-én, vasárnap délelőtt nagy és lelkes hallgatóság jelenlétében emlékezett meg a 100 év előtti márciusi napok történetéről az Óbudai Izr. Hitközség.

Az ünnepségen **Spatz Nándor** elnökkel az elén megjelent a hitközség elöljárósága, az egyesületek képviselői, valamint a zsidó tanulói ifjúság teljes számban.

A Himnusz elhangzása után **Vándor Andor** főtitkár megnyitotta beszédében rámutatott a centenárium jelentőségére, amelynek megünneplése a magyar zsidóság részéről nemcsak a szabadság eszményeiért való hősi küzdelem megértését jelenti, hanem harc és küzdelemvállalást a demokrácia kiteljesedésében, az emberi jogok kivívásában. Talán egyetlen nép sem tudja úgy átérzeni a szabadság gondolatát, mint éppen a zsidó nép, amely évezredek történelme során szakadatlanul érezhette, mit jelent elnyomottnak, jogfosztottnak, sőtét, embertelen hatalmak kiszolgáltatottjainak lenni.

Dr. **Hermann József** kultúrelöljáró nagyszabású ünnepi beszédében méltatta ezután a 48. március 15-e történetét. Feszült figyelemmel kísért előadásában plasztikusan tárta fel a Március 15-ét megelőző forra-

dalmi eseményeket. A realitásoknak megfelelően állította be a zsidóság szerepét a magyar szabadságharc hősi küzdelemben, különös tekintettel az óbudai vonatkozásokra, melyeknek emlékeit ma is büszkén őrzi az óbudai zsidóság. Lelkes szavakkal méltatta a márciusi ifjúság igazi demokráciához méltó küzdelemét, melynek gyümölcse a magyar zsidóság csak évtizedek múltával élvezhette.

Schück Tamás III. ÁM. iskolai tanuló Petőfi: Nemzeti Dal-át szavallta el, majd **Demján Éva** szavalóművész Petőfi, Kiss József és Ady versekből adott elő nagy tetszés mellett.

Az ünnepség **Vándor Andor** főtitkár zárószavai után a Hatikva elnevelésével ért véget.

MUSZOSOK! Ki tud **Weber Andor** bonyhádi lakosról? Ertesítést kér **Holländer Árpád**, Ócsöd.

KERESSEM, térjemet Hollós Jenőt,

szül.: 1883., ki 1914 júliusban vittek ki **Auschwitzba**, onnan szeptemberben tovább vittek valami gyárba, továbbá leányomat,

Hollós Valériát,

szül.: 1912, 1941 októberben vittek el a KISOK-pályáról és **Hamat**,

Hollós Imre Tamást,

szül.: 1919, Voronyezs körül tánt el 1943 januárban. Aki bármiféle tud róluk — kérve-kérem, értesítsen. **Hollós Jenőné** IX., Ipar-utca 9. III. 9.

A Pestszenterzsébeli Izr. Hitközség pályázatot hirdet kántor-metszői állásra.

Fizetési igények és előzetes működés megjelölése mellett írásban benyújtott pályázatok a **Pestszenterzsébeli Izr. Hitközség** elöljárósága, **Pestszenterzsébet, Izabella-u. 20. szám** címére küldendők.

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI IZRAELITA HITKÖZSÉG pályázatot hirdet az üresedésben lévő anyakönyvvezetői főrabbi állásra

Pályázhatnak mindazok, akik az Országos Rabbiképző Intézetből nyerték diplomájukat és 40 évnél nem idősebbek. Az eddigi működési hely és időtartama pontosan megjelölendő a pályázati kérvényben. Curriculum vitae mellékelni kell. A pályázati beadvány dr. **Deutsch Béla** hitk. elnökhöz (Szántó Kovács János-utca 10) május 1-ig küldendők.

Hódmezővásárhelyi Izraelita Hitközség Elöljárósága.

Nyaralókat

elvállalok, **Görömböly-Tapolcá**hoz közel. Érdeklődni lehet minden nap este 6 óra után. — Telefon: 162-477.

Negyvennyolc és a zsidók

Irtta: GYÖRGY ENDRE

2.
Alakuljunk át fordított Rip van Winkle-vé, aki hetvennégy-néhány esztendő aludt és amikor felébredt idegen világba esőppent, amelyben nem tudott eligazodni. Mi most menjünk vissza az időkeréken száz esztendővel a múltba és szívjuk magunkba annak a kornak levegőjét; kutassuk a magyar zsidóság szerepét, forradalmi aktivitását, a társadalom többi tényezőihez való viszonyát negyvennyolcban. Soha senki nem dolgozta volna fel alaposabban az erre vonatkozó megfigyeléseket, de mégis bizonyíték erejű adatokat, mint éppen Nyiregyháza tudós papja: Bernstein Béla dr. főrabbi, aki „A 48-as magyar szabadságharc és a zsidók” című könyvében leírta és költően értékelte az akkori sváb esőseleket, a magyarok szent ügyével szembehelezkedő, azt elnyomó császárpártiak súlyát és jelentőségét, holott még csak nem is sejtette, hogy pár évtizeddel később maga is ennek a moh-nak esik áldozatulát. A zsidókkal kapcsolatban negyvennyolcban is az a jelszó járta, amit minos-utaltak a fejükhöz vag-dalnak: Ősd, gyűlöld őket! A reakciósooknak nem voltak elég jó hazafiak, s bár a nemzet megvédésére önként jelentkeztek, szolgálataikat az ország több helyén visszatartották. Mindez miért? Nagyon egyszerű és világos oka volt ennek. A könyv szerint: Irigység és féltékenység. Pozsonyban például azért tüztek a zsidóság ellen, mert kezdtek beköltözni a váro-sba, ahol gyökeret vertek, üzletet nyitottak. És az már lútn, ha a zsidó élni, sőt meg-élni merészel.

PETŐFI KORHOLTA IS EMIATT

az ellenségeinket: „Német pol-gárok bevádolnak benneteket a nemzet és az utókor előtt... Eljött és még nem múlt el a jutalmazásnak és büntetésnek ideje!... Miért üldözték ti a zsidókat, hogy meríték őket üldö-zni itt, minálunk?... Legyen bennetek annyi becsületérzés, hogy ha már nem szereltek is e nemzetet, melynek földén meg-füztatok, legalább ne piszkoljátok azt be.”

Pedig ahol a szabadságot való harc megkezdődött, a zsi-dók mindig azonnal beálltak katonái közé. Nemcsak Páris-ban, ahol az ideiglenes kor-mányban két zsidó miniszter is helyet foglalt, voltak zsidók a mozgalom előterében, hanem Bécsben is. Pesten a „már-ciusi ifjak” egy csapásra meg-nyitották nemcsak az egyetemi ifjúságot, hanem a polgárságot is. Amíg a nyomdában a Nema-

zeti Dal szövegét kiszedték és a szabad sajtó első terméke megjelenhetett, Degré, Irinyi, Vasyári, Jókai, Egrossy Gábor és „egy izraelita vallású fiatal orvos” intézett gyűlöletű szónoklatot a néphez. A nevét nem jegyezték fel a történelem számára, de Jókai úgy tudta, hogy az ifjut Kaudersnek hív-ták, akkor még zsidó volt. Be-lőle lett később Korányi pro-fesszor. „A zsidók hittek a pesti március 15-e fogadalmá-nak és esküinek őszinteségében, boldogító reményeket fűztek annak eredményéhez, hiszen a 12 pontnak negyediké követelte a törvény előtti egyenlőséget, polgári és vallási tekintetben.” Bizakodott a „magyarországi és orlélyhoni zsidók képviselői” is. Ez március 17-i kiáltvá-nyában lelkesen ünnepli a nagy eseményt, amely „békés és tör-vényes uton vívott ki”. „Eb-ben a nagyszerű mozgalomban semmiféle személy-, rang-, vagy valláskülönbség nem volt és nem is észrevehető; mind a bá-tor izraelita tanuló ifjúság, mind a városok egyéb izraelita lakosai első pillanattól fogva egybeforrának az összes népes-séggel és egyesek közülük mint az ideiglenes népválasztmány tagjai ülnek együtt a városhá-zán; szintugy sokan felfegyver-kezve a bátorságörben részt vesznek; ők magyarok és nem zsidók, mint külön nemze-be-lik, mert ők és mi mindnyájan csak akkor leszünk külön val-lásfelekezet gyanánt tekinten-dők, miután imaházainkban kö-szönetünket és legbensőbb há-lánkat intézzük a Mindenható-hoz, a hazáta és reánk is árasztott kegyelemért; de az élet minden egyéb viszonyaiban, minden elköltözésnek ugy po-litikai, polgári, mint társadalmi tekintetben meg kell szűnni és mi csak honfiak, csak magyarok vagyunk, miután hazánk már minket is kedébe fogad, és egyéb lakosaival egyenlősi; lám! amire több, mint félszázad előtt a törvényhozás szava csak kiáltást nyitott, íme Isten-nek hála, valóságga lett!” A lelkesedés korainak bizonyult,

mert a felelős minisztérium sem ültethette át azonnal a va-lóságba a márciusi követelések negyedik pontját. A zsidóság azt a tanácsot kapta, hogy „tü-relemmel párosult várakozás-ban” kell ügyét „határtalan bi-zalommal” a kormány jóakara-tára bízni, mely azt majd a jövő országgyűlésen megoldja. Ha a zsidók pillanatilag meg is nyugodtak, nem tették ugyanezt azok a garázda ele-mek, amelyek minden ideális megmozdulást a maguk javára akarnak kihasználni, amelyek szeretik a zavarosban halász-ni. A pozsonyi sváb „beszivar-gók”, mert Jókai megállapítása szerint az érdemes polgároknak ebben nem volt része, nem tö-ltötték idejüket „türelemmel pá-ro-sult várakozásban”, hanem március 19-án és 20-án tüntet-tek a zsidók ellen, majd rajta-tűzőkkel ületeikben, később pedig „a zsidók vagyonát vadul pusztí-tották”. Az egykorú hírtörzés szerint „mivel a városi nemzet-örség tétlenül nézte az üldözés fokozódását, az országgyűlé-si ifjak erőlyes fellépése vetett vé-gel a szegénytelen eseménynek. A „polgárság” azonban nem nyugodott és a zsidóságra vo-natkozó követeléseit négy pont-ba foglalta össze. (Mintha ké-sőbb is halottunk volna hason-lót.) Eszerint: 1. A helybeli lap Neustadt nevű izraelita szer-kesztője a szerkesztést azonnal tegye le. 2. A városi serházban lévő izraelita üzletvezető ha-sonlóképpen hagyja el hivata-lát. 3. A városban lakó izraeli-ták kiűzessenek. 4. A házálás többé ne engedlessék meg. (Az első két pont azonnal teljesült. A másik két pont valóra válta-sát a hatóság megakadályozta ugyan, de egy hónap múlva a pozsonyiak mégis érvényesíté-lék kívánságukat.)

KOSSUTH LAJOS IS HALLATTA SZAVÁT

az éppen üléselő országgyűlé-sen e kérdésben. „Tagadhatat-lan tény, — mondotta —, hogy mind Pozsonyban, mind má-sutt szomorító jelenetek törté-n-tek, fáj az ember lelké, ha

mindenütt látja a szabadság or-szágnak terjedését, s abból csak a zsidó népet látja kizár-va. De az előítélet meg van, s ennek vakságával, a költő sze-riut, istenek is hiába küzdenek. Szükséges, hogy külön törvény-cikk alkottassék, melyben ki legyen mondva az olv. hogy jogok és kötelességekre nézve a vallás különbséget nem tesz, s a minisztérium megbizatik, hogy a kiegyenlítés módját ille-tőleg törvényjavaslatot készít-sen.” Szerencsére abból a ja-vaslatból, mely sebilyen elké-szült és amely egyenesen ellen-tétben állt a reformtörvények szellemével, nem lett törvény. A március 31-i országgyűlés az általános választégyenlőségről szóló törvényekket változtatás nélkül elfogadta, de amikor Schuné Lajos a zsidók emnan-cipációjának problémáját is szóba hozta, maga Kossuth La-jos jelentette ki: „Most a zsi-dókra nézve rendelkezni annyit volna, mint e néptaj közül tö-mérdeket áldozatul vetni ellen-segeik dühének.”

Bernstein főrabbi megjegyzi, hogy „Magyarországon is a zsidók voltak az első áldozat, mely a szabadság reggelén vér-zett és szenvedett.” A soproni és a pécsi zsidó hitközség már március vége felé kénytle-len panasza memni Pozsony-ba amiatt, mert hivat a város ki akarja utasítani. Itt ott sikerült is a tüzet mind-járt kezelékeskor elfojtani, de sok helyen a lappangó szikra lángra lobbant. A miniszteri bizottmány „látva, hogy a gyű-lölség és irigység több helyen nyitlan fellép a zsidók ellen” április 3-án a következő rende-letet adta ki: „1. A megye ali-pánja a zsidók elleni ellen-szenv megszüntetésére munkál-jon, miután nincs most arról szó, hogy ők a legközelebbi or-szágyűlésen hozandó rende-leg új jogokat gyakoroljanak, hanem, hogy eddigi jogukban ne háboritassanak. 2. Eszkö-zölje, hogy a vagyon- és sze-mélybiztonság meg ne sértes-sék, felelőssé téven minden há-rokért azt, ki azt megálmadja. 3. Használja fel a nemzetörséget arra, hogy ez megtevé köteles-ségét, biztosítsa mindenkinek szabadságát. 4. Figyelmeztesse komolyan a zsidókat, hogy mindent kerüljenek, ami ellenük ingerültséget okozhatna.” Két nappal a lékéré intő és csilló rendelet után Szekesfehervár és Szombathely város három napi határidővel kikérgette fa-lai közül a zsidókat. Pulszky Ferenc erőlyes fellépésére azon-ban rövidesen visszatérhettek Szekesfehervárra és otthonukba. Szombathely város gyűlése há-rom hét múlva megsemmisítette a kintasító határozatot, miután a szónokok arra intették a né-pet, hogy „törekedjék a reája hullt szennyel lemosni és a vá-ro-s addigi széplőlten hírét az ország közvéleménye előtt helyreállítani.” A fővárosban a csőselek, melyet a zsidók ellen elhangzott írgató beszédek tü-

Rövidesen megjelentik

MOSE AUERBACH:

A zsidó történelem és értelmezése

Hagyományhi szellemben irt zsidó történelem. Eddig német, angol és héber nyelven jelent meg. Összefog-laló áttekintést nyújt Abrahámtól napjainkig.

Néklülözhetetlen minden intelligens lúthfi zsidó számára

Megrendelhető: az Agudat Jisrael központjában,
VI., Király-utca 26. Telefon: 426-902
Postacsekk száma: 48.179

zeltek, megrohanta a Terézvárost, hol nagy részük lakott, s ott fosztogatni, rabolni kezdett. Az ügynevezett „népgyűlésből” kérelmet intéztek a miniszteriumhoz, amelyről azt ki-
vánják: „1. Zsidók a nemzeti őrségbe fel ne vélessenek, az eddig felfegyverzettekől pedig fegyvereik elszedessenek. 2. Az 1838 óta Pesten a törvény kijátszásával letelepedett zsidók kiharcoltassanak. 3. Klein Ármin, az „Ungar” szerkesztője botrányos kikeléséért fenyíttessék meg.” Vágúj hely és környékének lakossága tette fel május 1-én a szabadság évében elkövetelt zsidóüldözésekre a koronát. A fanatikus tömeg, melynek bujtogatói elhitették, hogy „a császár nagy peccás levélben meghagyta a zsidók kiűzését”, nem kímélt senkit és semmit. Amit a zsidók vagyon-
tárgyaiból nem tudtak elhurcolni, azt elpusztították. A tren-
cséni nemzetőrök verték szét másnap a rablókat. A zsidóüldözés áttejtett a környék többi városára is, s Trencsén megyében mindaddig tartott, amíg létre nem hozták a rögtönítélio bíróságot. Sajnos — mint a fentebb idézett mű szerzője a régi feljegyzések alapján hangszü-
lyozza — nem nyomták el kellő szigorral a zsidók üldöztetését, nem mindig állottak útjába erkölcsi megáztatásuknak sem, sőt bizonyos késedelmeskedés, hallgatás, meg néhány rendelet akarva, nem akarva is egyenest a zsidók ellenségeinek malmára hajtotta a vizet. Ilyen volt például a belügyminiszternek az a rendelkezése, amely megparancsolta a zsidók országos összehozását, aminek célja ugyan a letelepedési engedélyek felülvizsgálata és ezzel a közélet lecsillapítása volt, valójában napirenden tartotta a zsidók elleni izgatást és fokozta nyugtalanságukat. (Az „összehozás” mint később is annyiszor, semmi különösét nem fedezett fel; Pest 15.000 főnyi zsidója között mindössze 224 „jogtalanul itt-tartózkodó izraelita egyént” találtak.) A helyzet pillanatnyilag vizsgálatnak lát-
szott. A további zaklatások eiöl a zsidóság kivándorolni készült. 1848. májusában megalakult Pesten a Központi Kivándorlási Egyet, amely kiáltványában arról kesereg, hogy „mindenki számára Európában üttö a szabadság órája, csak mi egyedül, Magyarország zsidósága nyögünk a régi elnyomatás alatt és meg mindenféle üldöz-
tetünk szegény és gyalázattal; mint elátkozott bűnösöknek kerülnünk kell a napvilágot, éjjeleket halálos félelemben töltünk el, látnunk kell gyermekeink, nejeink, testvéreink, öreg szü-
leink rettegését és nem szabad mozdulnunk.” A kivándorlás iránt a legfogékonyabbak — érthető okokból — a pozsonyi zsidók voltak, akik a velük történtek ellenére is megfogad-
ták, hogy „magyar hazájuk iránti szeretetüket keblükben a kegyelet érzelmivel hűen őrzendik és azt gyermekeik szívében

felélesztendik és ápolandják.” A tömeges kivándorlásból mégsem lett semmi. Ennek okát az itthonmaradó zsidóság rőpirata tárta fel a következőkben: „Mi nem megyünk Amerikába; és ha a rablók a városokból és falvakkól elűznek bennünket, a gyáva zsványok vérrel és verejtékkel szerzett vagyonunkat elprédálják, úgy az erdők barlangjaiba fogunk menekülni, gyökerekből táplálkozni, de mégsem fogunk gyáván ki-
vándorolni és drága szeretett hazánknak hátat fordítani, mert szegény Magyarországot veszély fenyegeti és még azok is, kik kenyerén bíznak, alávaló ellen-
segeivé lettek.”

A MAGYAR ÜGY OLDALÁRA ÁLLOTTAK

az egész országban (holott mint a történetíró megjegyzi: „nem tapasztaltak sem szabadságot, sem egyenlőséget, legkevésbé testvériséget”) és kapva kaptak az alkalmon, hogy az önkéntes seregekbe, majd a nemzetőrség és honvédség soraiba beállhas-
sanak. (Pozsonyban például Jomkipur napján a zsidók közül többen kapával vagy egyéb fegyverrel felszerelve jelentek meg a tőlérén, ahol ezúttal még az oltani nyárszolgárok is meg-
éljenézték őket. A szabocsai önkéntes csapatba egy szombati istentisztelet után állt be li-
zenöl ifjú.) Mindenütt olt vol-
tak, ahol vérük, vagyonuk, te-
hetségük, hozzáértésük áldo-
zá-
sával segíthettek a szabadságért harcolóknak. A legjobb or-
vokok az ő soraikból kerültek ki és gyógyították a sebesülteket. Asszonyaik „tépést, gyöcsöt és fehér ruhát” készítettek a küldö-
dőknek. A zsidó ifjak 18—53 éves korig fegyvert ragadtak, — közülük számosan a legma-
gasabb tiszti rangot is elérték — sokhelyütt pedig a bevo-
nulni kötelesek, zsidó harcoso-
kat küldtek be maguk helyett. Ők oldották meg a seregek éle-
lemmel, lóval, felszereléssel való ellátásának hatalmas pro-
blémáját. (Eötvös Károly gyö-
nyörű emléket állított írásában annak a Brachfeld Arnoldnak, aki négy nap alatt teremtett elő 900 lovat. Mészáros Lázár hadügyminiszter felöltötte dísz-
ruháját, hogy „a haza nevében” megköszönje a nagy szol-
gálatot. „Őn csodát művelt!” — kiáltott fel lelkesen. — Így már legyőzzük az ország ellen-
segeit!”) A magyar pénz — a Kossuth bankó, amelynek raj-
zolója ugyancsak zsidó volt — bevezetése, elfogadatlása körül is segítségére voltak a zsidók a kormánynak. Amikor pedig Kossuth támogatást kért a nem-
zettől, a magyar zsidók és a hitközségek sorra hatalmas összegeket kinnáltak fel. Az adomán-
yok között olt voltak a családi ékszerek, szédertáltak, sőt a Tóra díszítései is. Zsidó írók, újságírók és papok buz-
dító szavai, gyűjtő szónoklatok rázták fel a tanyákat, tartották ébren a nép lelkesedését. Az újhelyi nemzetőrök Friedlieb-
örmeister tüzes indulójára ma-

síroztak. Ezért állapította meg 1849-ben, amikor végre a mó-
zesvallásúak polgárosításáról szóló törvényt tárgyalták, Sze-
mere Bertalan miniszterelnök és belügyminiszter, hogy „oldalt áll egy néposztály, mely szin-
tén védelmére kelt a kincsekkel megtelt asztalnak, pedig az ő szabadsága nincs az asztalon.” Mindezért később Jellasicshtól, Windischgractztól Haynautól, az önkényuralomtól kegyetlen elnyomatást, üldöztetést, sa-
nyargatást, „vasat”, lörlönt kel-
lett elviselniük. A zsidókat, akl-
ket „a rebellis kormány támo-
gatásán érték”, külön pénzbü-
tetéssel sújtották. A pesti, öbu-

dai és a nagyobb vidéki hitköz-
ségrekkre akkora hadisarcot ve-
teltek ki, hogy csaknem bele-
pusztultak. A szabadságharc le-
veretése után rengeteg zsidó ve-
zelő kényszerült emigrációba. És bár — mint látjuk — lelke-
sedésben, odaadásban nem volt hiány — az igazi felszabadulás, a teljes egyenjogúság, az, hogy a zsidó ugyanolyan ember, mint a többi, csak száz esztendő múlva következett be. A har-
madik magyar közlarsáság, a demokrácia diadala hozta meg a mi számunkra. És azt, amit akkor a cári csapatok vétettek, egy évszázaddal későbbben a Vörös Hadsereg tette jóvá...

HIRDETMÉNY

az 1948. évi pászka kiváltásáról.

A Pesti Izraelita Hitközség közli, hogy az előjegyzett pászkát

április hó 9-ig

az alábbi árudákban lehet kiváltani:

V. kerület.

Csáky-utca 3.

Kiss József-utca 18/a. (Viseg-
rádi-u.)

Pannonia-u. 13. (mészárszék).

VI. kerület.

Eötvös-u. 6. (mészárszék).

Hunyadi-tér 3.

Nagymező-utca 16.

VII. kerület.

Bethlen-tér 2.

Dob-utca 103.

Garai-tér 11.

Garai-tér 12. (mészárszék).

Garai-u. 45. (mészárszék).

Izabella-tér 1.

Kazinczy-utca 4.

Klauzál-téri csarnok (mészár-
szék).

A VII. Sip-u. 12. szám alatti pénzlárnál bőséget pászkát VII. Sip-u. 4. szám alatti lehet kiváltani.

Az árudák az aláhuzott helyeken naponla 9 órától 1 óráig, a többi helyeken 9—1 óráig és 3—5 óráig állnak t. Hiltel-
véreink rendelkezésére.

Az előjegyzett pászkára és pászka-darára kilogrammon-
ként még 4.— forintot kell ráfizetni.

Tekintettel az igen magas munkabérekre és nyersanyagok-
árára, a pászka ára oly mértékben megnőtt, hogy a meg-
állapított árakból engedményt senkinek sem tudunk adni.

Nyomatékosan felhívjuk t. Hiltelvéreink figyelmét, hogy a
pászkát a fentjelzett időpontban (március 22 töl április 9-ig)
okvetlen váltsák ki

Budapest, 1948 március hó. 5708 Adár 11.

PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG
ELŐLJÁRÓSÁGA.

Munkát a munkaszolgálatosoknak!

Bármilyen munkaalkalom
bejelentése: Bethlen-tér 2. I. em. 36
A munkaközvetítés a Szakszervezet útján történik

UTAZIK? BŐRÖND

női- és akta-TASKA nagy választékban

Javitást, alakítást, hozott anyagból munkát gyorsan és olcsón készí-
tő bóröndös. Saját műhely. Népszínház-utca
LÁNG Telefon: 135-033 Szombaton zárva 21.

Turóczi-Trostler József, a tudós és az író

Irta: Szilágyi Géza

I.

A MAI TUDÓS professzor és tekintélyes akadémikus — tavaly októberben indult fiatalos léptekkel hatvanadik életévébe — negyedszázaddal ezelőtti termékeny költő, ajándékozó kedvű és képességű lírikus is volt. Versei közül „Bujdosó dal”-ának sápadtan ezüstlő hangjai sebeztek meg legjobban lelkemet.

„Hatezer esztendő a lábam,
Hatezer éve bujdosom.

Világ bolygója, koronátlan,
Most már örökre bujdosom.”

Ez a bujdosó jelenti Izraelt is, az időtlen, vagy, ami egyre megy, minden eddigi történelmi időt átszenvedett és minden történelmi időben helytálló Izraelt, ami egyúttal jelenti magát Izrael fiát, a költőt is, a zsidó költőt, akinek lelke széles e világban, de még a világban is bujdosik csillapíthatatlan szomjúságban keresve „éji városát”, vágyva és remélve a bujdosást megszakító, sőt célt érőn befejező dicső felépülését.

II.

TUDÓSOK KÖZÜL szeretem azokat, akik költőknek indultak, sőt bármilyen áruházban is azok maradtak. Ha később egészen megindósított korukban el is halgaltatt bennük a költő, voltaképpen csak elcsúszott, de meg nem halt, csöndesen tovább munkált lelkükben, intuícióval élesztve, gazdagítva, forrósítva szilárd vagy akáresak szilárdnak hitt szak tudásukat. Turóczi-Trostler Józsefet kifejezetten meg akarom dicsérni, amikor megjegyzem, hogy esztétikai és irodalomtörténeti munkásságának, amelynek sokat és értékeset köszön az ugynevezett speciális zsidó-ságtudomány is, nyilvánvalóan és szemmeláthatóan hasznára vált ennek a tudósnak eredendően és eltörölhetetlenül költő volta.

III.

HUSZ ÉVVEL ezelőtti dr. Seltmann Rezső, ez az élet-kábitó sokfélesége elől hebeódult asszál a halál egyféleségébe menekült enciklopédikusan gazdag tudós, egy mondatlalt próbálta körülhatárolni a Turóczi-Trostler József fénjelzett, egymástól nagyon lávoleső leírletekre kiterjedő, egyszerre széleskörűen kiterjedő és mélyenstáton belterjes irodalomtörténelmi és esszéista tevékenységének szellemi nagybirtokosságra valló terjedelmét: „Kutatásának tárgya főképp a

magyar és német irodalmi hatások és kapcsolatok megállapítása.” Ez a lexikális tömörítés egyáltalában nem helytelen, de nem eléggé kimerítő, sőt majdnem egyoldalú, Turóczi-Trostler ugyanis nem korlátozza az irodalmi „varázsszöss” képességét a magyar és a német irodalom kölcsönhatásainak felderítésére, lemérésére és mérlegelésére. Mindenütt azt keresi, amit évtizedes buvárkodás a leglényegesebbnek ismeretelt meg és igazán döntőnek értékelte vele: az összefüggéseket. Mindjohban megszárdult benne az az esztétikai és irodalomtörténeti meggyőződés, hogy — mint az életben egyáltalában — az irodalomban is összefüggés van mindenütt, egymástól függ és egymással egybefügg minden. Az írók tudatosan és tudatlanul, akarva és akaratlanul, élők élőkkel és holtakkal, kezét fognak, egymáshoz hajolnak, rokonulnak, megtermékenyítik egymást. Turóczi-Trostlernek nemcsak adatokat, sokszor ismeretlen új adatokat feltáró és összegyűjtő kezében, hanem e költői lelkű tudósak rejtettebb összefüggéseket, titkos kapcsolatokat is nyilvánvalókká leplező agyában az ugynevezett sokszor csak regisztráló „tárgytörténet” hosszú műfajfejlődések távlatos körpanorámáját festő, felszín alatti fenékáramlatokat is fölbúvárló, látszólagos vélt távolságokat szomszédai és rokonai közelségekké csökkentő igazi szellemtörténeti — sablonosan dolgozó kontárok nagyon lejáratták ezt a nevet — előkelősödik és gazdagodik.

IV.

ELISMERÉSSSEL, mely öszinté hála is, tartozunk neki első sorban e helyen azért a lelkesedéstől szított fáradságtalan-sággal, amellyel, sok akadályon is át, felfedező ösztönének esápiait kinyújtotta mindenfelé, ahol „zsidó irodalmi értékek vagy szemléltető nyilvánosság-gal vagy csak fáradságosan ki-elemezhetően rejtőzködnek bármilyen vallási íróművészek régi és új alkotásaiiban. A zsidó Bibliának nemcsak hittudományosan, hanem esztétikailag is fölmérhetően és kimerítéltelen kincses-tárából áhatatos kézzel kiemelte az irodalmi hatótényezőket és ezredeken át meg nem csökkenett erejüket kimutatta a világírodalomban oly leírletein is, ahol nem igen sejtették, tehát nem keresték és így meg sem találták. Klasszikus és modern zsidó írók alkotásait vizsgálva, boncoló analízis adatait élettől pírós

szintézissé egybeboltozva, színes beszámolókkal ajándékozott meg világírodalmi nagyságok, de legalábbis hírességek zsidó önszemléletéről és általános világnézetéről. És nem kevésbé tanulságosak, mert másoknak sokszor nagyon csiszolt tükreikben látnak bennünket, azok a tanulmányai, amelyekben azt kutatja, olykor már szinte lélek-detektívkedőn, hogy nem-zsidó írók, mindegyikük a közép-mérték fölé nőtt, sőt némelyik, mint például Thomas Mann, az irodalmi és emberi legeszesokig oromlik föl, miképpen visszhangzottak értelmük és képzeletük közegein át a különlegesen és jellegzetesen zsidó témákat; a zsidó lélekkel való véletlen vagy szándékos összehatalkozásuk miféle lelki nász örömeit vagy néhan fanyarságot termelte ki egy „misztikus unióban”, keresztény művészek milyen adalékokkal bővítették részben tapasztalatos tanulmányai során összeszedett tudásukból, részben az emberiség kollektív tudatalanján sarkalló intuíciójukból a maguk nemzeti irodalmát és a világírodalmát is az egyetemes zsidóságra vagy akár csak bizonyos különleges zsidó alakokra rávilámló vagy csupán rávilámló irodalmi kép egyénien faragott keretében. Turóczi-Trostlernek e témakörben fölmagaslanak Thomas Mannról szóló tanulmányai, a zsidó és egyúttal nem zsidó tárgyú esszé szerkesztésbe olvasztásának minden fenyegető nehézségei könnyű kézzel, szinte játszín lebiró e vizsgátelei.

V.

1948-BAN LEHET-E még újat is mondani Vörösmartyáról? Turóczi-Trostler József mégis újat mond. Az Uj Könyvtárban közzétett tizives kötetének címe közeljár a ridegség-hez: „Vörösmarty Mihály, A holdvilágos éj és más elbeszélések. Kiadta és a bevezető tanulmányt írta Turóczi-Trostler József.” Ezek az „elbeszélések” 1829 és 1837 között megjelent, a nagyközönségtől ma már egyáltalában nem, a szakembertől is inkább csak kötelességszerűen számontartott „mesék” vagy mese-novellák: egy-egy családi-mese, groteszk történet, lidérenyomások áomélmény és „szeszélyes széles és ironikus capriccio”, külön-különálló és mégis költőink osztatlan egyéniségében egymáshoz simuló elbeszélések.

A 168 lapnyi könyvből hetvenhatot lefoglat a bevezető tanulmány: voltaképpen szinte buján egymásba ömlesztett

költői életrajz, olykor patográfiává mélyülő szellemi fénykép, a mítosz és a mese majdnem misztikus ősi nászának líkai-ról megfőjtő és kihüvelyező valomás, a romantika és a realizmus ugyszólván lelki embriológija, magyar irodalom világírodalmon élesedett szemmel nézve, világírodalmi ködben magyar józanság messzelátójával álló csillagot fürkésztve és még sok minden egyéb, ami olykor szabadon röpködő aszociációknak, táncosan cellálanul lebegő gondolatlátsátsáknak látszik, pedig mindig az összefüggéseket feltáró és leleplező szenvedélynek, Turóczi-Trostler kintató lényét és tudósi lényegét meghatározó emórhühetetlen jellegének gondolati alkotásai. Turóczi-Trostler vezetésével „Vörösmarty örögyén” az analógiákat, mintákat és példákat pazarlóan ontó világírodalomban boldogan átkalandozni élvezet, de ebből a szellemi és szellemes boszorkánytáncból végül megszárdultan belénk gazdagodik Vörösmartynak, a valamikor csak kábult romantikusnak bámuló hatalmas költőnek manap ismét nagyrészt időszerű alakja, azé a Vörösmartyé, aki, a bevezetésből idézek, „a romantizált nép mellett lassanként észreveszi a törvényt kivül álló népet, a jobbágyot... kezdi felfedezni a nyomort, a szenvedést, betegséget, társadalmi igazságtalanságot s kezdi gyűjteni magában azt a tapasztalati anyagot, amelyben a kétségbeesés és együttérzés új lírai humanizmusa gyökerezik. A romantikus költő kénytelen belátni, hogy senki sem élhet büntetlenül az időn kívül, az idő ellenére.”

Igazabbat megkapóbban szí-vünkbe kondítani nem lehet.

VI.

LAVEDAN, ez a mélabusan ledérkedő csufolódó, ez a fényesre élesített törő francia szatirikus, a halhatatlan Rabelais sokkal kisebb méretű, mégsem móltatlan dedunokája, a századfordulón Fin de Siècle című vigjátékában (címe sokáig szállóigeként élt) szerepeltet egy urat, aki folyton hajtogatja: „Tout me donne des idées!” Boesása meg nekem Turóczi-Trostler professzor a látszólagos illetlenséget, hogy ez a vigjátéki szólásmondást („minden eszméket kelt bennem!”) az ő esztétikai tevékenységére alkalmazom. Esztétikusban, különösen olyanfajában, aki a világírodalom hosszú sorú évezredeinek és egymástól leg-távolabb églájainak is megszárdaltan kutató bolyongóján, ez eléggé meg nem becsülhető tulajdonság, kiváltságos képesség, amely egyúttal nagy rangot is jelent. Ha Turóczi-Trostler dr. irodalmi címerébe jelmondatot keresnék, jellemzőbbet és jobban elismerőt nem választhatnék: „Minden eszméket kelt bennem!”

Imádott édesanyám, illetve feleségem

Klein Sándorné

sz. BRAM ILONA

síremlékének felavatása folyó hó 28-án fél 12 órakor lesz a rákoskeresztúri temető 30/A. parcella, 25. sor, 14. sír.

Ugyanott emlékezzünk meg mártírjainkról, a Békéscsabáról deportált Bódi Sándorné sz. Klein Rencé, Bódi Anna, Bódi Mária, Bódi Sándor, az Ukrajnában hősi halált halt Klein Miklós, a Fusch és Schlichter gyár v. tisztviselője, valamint a Miskolcra elhurcolt Braun Manó és nejről.

KLEIN SÁNDOR.
LIEBLICH NÁNDORNÉ.
KLEIN ERZSÉBET

Spanyol,
angol, francia.

oros
nyelvőrak

BERLITZ

IV., Vörösmarty-tér 2
Telefon: 181-012

ÜZLET-ÜZEM

HELYISÉGET?

HA JÓT AKAR

FELLNER szerez!

Szt. István-körut 30

A pontos, megbízható

„DAVAJ“ BOY-vállalat

mindent ellát. — (Éjjel-nappal)
Teher-taxival is.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Husvételi se! pészach edényvásár a Viktória edényházban

Egy boros pohár . . .	— 90
Egy vizes pohár . . .	1.28
Egy pálinkás pohár (60-90) . . .	1.20
Egy mély v. lapos tányér . . .	3.18
Egy porcellán kávéshőgre . . .	1.98
Egy kanál vagy villa . . .	— 36
Egy kávéskanál . . .	— 24
Három fakanál . . .	1.—
Egy boros pala . . .	1.78

Demitzsonok minden nagyságban.
Zemáncedény nagy választékban
legolcsóbb árban. Szombat zárva.

Morgenstern Jakab, Klauzál-u. 24

Pályázati hirdetmény

Az American Joint Distribution Committee magyarországi elnökségének adománya lehetővé teszi tanulmányi ösztöndíjak nyújtását zsidó vallású egyetemi és főiskolai hallgatók számára.

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának Ösztöndíj Tanácsa

pályázatot hirdet ezen ösztöndíjakra, melyeknek összege 1200.— forint, amely hathavi egyenlő részletben fog folyósíttatni.

Amennyiben a Joint magyarországi elnökségének újabb adománya ezt annak idején lehetővé teszi, az ösztöndíj folytatódóan további hat hónapra fog folyósíttatni s így összege eléri a 2400.— forintot.

Pályázhatnak igazoltan zsidó vallású, jeles tanulmányi előmenetelű budapesti és vidéki egyetemi és főiskolai hallgatók.

A pályázati feltételek egyébként azonosak az Ösztöndíj Tanács által korábban meghirdetett u. n. angol ösztöndíjak feltételeivel. Az ezen ösztöndíjakra annak idején beadott pályázatok — amennyiben a pályázó ösztöndíjat nem nyert — továbbra is érvényesek. Ilyen főiskolai hallgatóknak tehát újabb pályázatot beadni nem kell.

Pályázatok a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájánál adandók be, VII., Sip-u. 12.

Pályázati határidő: 1948 április 1.

A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának Ösztöndíj Tanácsa

Bucsuzó

Irta: Mischa Bernstein

Hat hónapja játszik a varsói Jiddis Színház Budapesten. Nem volt könnyű feladat a magyar fővárosban a zsidó színjátszás alapjait megteremtteni és igazán becsületes kapcsolatot létesíteni a nézőkkel. Kétségbeesés terhes a helyzete az angol, a francia, vagy a magyar színészek, azonos nyelvű közönsége előtt. Mi azonban olyan nyelven — jiddisül — játszunk, amely közönségünk nem minden tagjának sajátja, tehát érthető, hogy ezt a lelki kontaktust megteremtteni jóval nehezebb volt. Ha a budapesti zsidóságnak csak tíz százaléka volna a zsidó színjátszás rendszeres pártfogója, már állandó ilyen színházat lehetne fenntartani, műsorán válogatott és értékes színdarabokkal, amelyek egy magasabbrendű kíváncságnak, mint a főmegfigyelésnek egyaránt megfelelnek. A nyelvi nehézségek ellenére is kétségtelen, hogy mindazok, akik bennünket meg akartak érteni, meg is értették. Ha eleinte kevesebben is, a számuk egyre növekedett. Ezek minden darabunkat legalább egyszer, de esetleg többször is megnézték és lelkes tetszésüknek, elragadtatásuknak számtalan levélben adták kifejezést. Belőlük alakult ki a miinket támogatók tábora, akiknek szeretele adott erőt a további munkához, újabb és újabb erőfeszítésre sarkalva a Jiddis Színház tagjait, akik igyekeztek újat, szépet, felemelőt adni.

Engedjék meg, hogy örök hálámat fejezzem ki Budapest zsidó lakosságának, különösképpen pedig műtárgyainak, akik bennünket munkánkban segítettek és lehetővé tették, hogy mi itt féltévig eredménye-

sen szerepelhessünk. Március 31-én befejezzük budapesti színonkunkat és rövid vidéki vendégszereplés, majd kis pihenő után elutazunk. Reméljük, hogy a jövő évadban visszatérhetünk és hisszük, hogy előadásainkat az eddigienél is nagyobb közönség látogatja. Köszönetet mondok az Új Élet szerkesztőségének, amely bennünket állandóan támogatott. Ugyanígy hálaunkat fejezzük ki Szijó Miksa úrnak, akinek vállalkozó szellemére nélkül vendégszereplésünk létre sem jöhetett volna és a sikereik fölötti örömünk nem lehetne olyan teljes.

Perfekt könyvelő esti óráknyelvést vállal. „Pontos munka” jellegre a kiadóra.

ZONGORÁMAT eladom privátnak. Bécsi gyártmány. Érdeklődni lehet d. u. 5-7-ig. IX., Mester-u. 57. III. 10.

ZUGLÓBAN kis butorozott, kerti bejárati szoba kiadó. „Magánosnak 4511” jellegre a kiadóra.

HÁZASPÁR vagy magányos ur háztartásának vezetését elvállalja egyetemes nő. Vidékre is mehet. Rosenblum Helén, VII., Király-utca 67., I. emelet. 16.

UDÖSEB férfinak lakóházzal keresek teljese ellátással. U. o. kóser házi-kozt. kapható. Podmuniczky-utca 37. szám, II. emelet 7.

KÖZÉPKORI jobb nő, kereskedő örege, bizalmi állást vállalna nappalra. Öve. Nussbaum Mártonné, XIII., Ambrus-utca 5.

ELHUNYTAIRÓI. megszólalásig élethű arcképet fest portréfestő. Teréz krt. 22. III. 16.

ÖRÖKBEADNÁM 6 hónapos, egészséges kisfiamat. Goldner, Gizella-ut 57. fidesz. 2.

„A zsidóság szerepe a magyar szabadságharcban”

A centenáriumi év alkalmából a különböző társadalmi szervezetek és kulturális egyesületek a legkülönbözőbb szempontokból elemzik az 1848-49-es magyar szabadságharcot. A legszélesebb néprétegek tulajdonképpen most ismerkednek meg azokkal a tényekkel és igazságokkal, amelyeket eddig a reakciós kultúrpolitika vagy teljesen elhallgatott, vagy pedig meghamisított. Nem lenne teljes a magyar szabadságharcról alkotott kép, ha nem egészítenék ki azokkal a részletekkel, amelyek a zsidóság szerepét világítják meg. A Pesti Izraeli Község kulturális ügyosztálya Szabadegyetemének keretén belül, gondoskodik arról, hogy ez a viszony a legteljesebb zsidó tudósok előadásában váljon ismeretessé a közvélemény előtt. Csütörtökön este a Hittközség Sip-utcai dísztermében Grünwald Fülöp, a zsidó fiugimáziom igazgatója érkező „A zsidóság szerepe a magyar szabadságharcban” címmel. A gyorsan egymást követő előadások, a Rádióban és más helyeken, a napilapok és folyóiratok cikkei révén, a közönség ma annyira nagy jártasságot szerzett a magyar szabadságharc témájában, hogy mégjelölősen nehéz már számára újat mondani. Grünwald Fülöp mégis sok érdekes és új dolgot mondott el. Megemlékezett Tancsics Mihályról, aki zsidó fiatalemberekből külön nemzetőr csapatot szervezett: erre a cselekedetre az ösztönözte, hogy a sváb polgárság nyomására a zsidókat kizárták a nemzetőrségből. Amikor a szabadságharc kitört, a zsidók katonák lehettek, de politikai jogaik nem voltak, mert eleinte a 48-as törvények a zsidóságot nem is említték, meghagyták régi, társadalmon kívüli állapotában, később a Szemere Bertalan-féle törvényjavaslat azonban a kor szellemének megfelelően egyenjogúsította a zsidóságot. A magatartása azonban a zsidóságban bizonyos kiábrándulást idézett elő s ezért sokan kivándorlásra gondoltak. A kivándorlási irodák Amerika felé irányították a zsidókat, amikor azonban tényleges harcokra került a sor, komolyra fordult a helyzet, a zsidó kivándorlási irodák toborzóbizottságokká alakultak át s a zsidó fiataloságot a 48-as szabadságharcosok táborához irányították. A nagyon tanulságos és önálló kutatások eredményét bemutató előadásait dr. Szemere Samu mondott köszönetet.

GERVAI SÁNDOR

Uj
KÉZIKOCSIT
honnán végy?
Bajnok-utca 34

A munka prófétája

(Aharon Dávid Gordon írásából)

Csak halásak lehetünk a *Gordonia-Makabi Hacair* cionista-szocialista ifjúsági mozgalomnak, hogy végre magyarul is megjelentették Gordonnak, újkorunk egyik legnagyobb zsidó megvalósítójának válogatott írásait. Az a végtelenül sajátos tény, hogy a magyarországi maradékszidóságnak még mindig nincs könyvkiadója csak alkalmi kiadványokat tesz lehetővé s nem rendszeres munkát s ez is oka annak, hogy zsidóságunk felnőtt rétege vagy semmit, vagy alig valamit tud Gordon-ról.

Pedig Gordon-nak már az élete is megérdemli a vele való szorgosabb foglalkozást, hisz ez az élet a maga változatosságában, az egyre inkább a tökéletesedésre való törekvésben oly rendkívüli életmű, hogy a palesztinai zsidóság s főleg az ifjúság, melynek Gordon mindmáig egyik legnagyobb ideálja, nagyon sokáig csakis az életművet, mint egészet tekintette és csak jóval Gordon halála után jöttek rá a műveiben található mélységekre és igazságokra.

Ha röviden akarjuk vázolni ezt a példanélküli életet, ezt jegyezhetjük fel róla: Aharon Dávid Gordon, 1856-ban született, egy igen előkelő vilnai családnak, négy korán elpusztult gyermeke után, egyetlen megmaradt gyermekeként. Szülei éppen ezért az amagy is gyönge testalkatú gyermeket kényeztettek, még csak nem is iskolázatták rendesen. Olvasni, írni csak hetéves korában kezdett, de hiheletlen tanulási készsége elhárított előre minden nehézséget. Elsajátította a középiskola tananyagát, megtanult oroszul, héberül, németül és franciául s mindezt jóformán egyedül. Élete első huszonegy évére s későbbi, egész életére is legnagyobb hatással mégis az volt, hogy faluban, vagy kisvárosban élt s a legszorosabb kontaktusba került a természettel. Ő nem „visszatérni” akart a természethez, mint mások, ő a természetből indult el s ha kitérőkkel is, de élete alkonyán oda jutott vissza.

Mit is csinált Gordon 48 éves koráig, míg el nem indult Palesztinába, hogy beteljesítse életét s hátralévő 18 évében valósággal legendás példamutatóvá váljék? Igen korán nősült, elvéve unokahúgát, akivel szülei még gyerekkorában eljegyezték s mivel irtózott minden kereskedéstől, tisztviselőként tengette életét. Nem csak fizetése volt kicsiny, de kicsinyek és kicsinyesek voltak azok az emberek is, akik között élnie kellett. Így hát Gordon már korán kénytelen volt egy egész világot maga köré teremteni, ahol valamiképpen kiélhette vágyait, megvalósíthatta gondolatait. Könyvtárat szervezett, szemináriumokat tartott s szemé-

lyén keresztül annyira megszerették a héber nyelvet, hogy egy egész városka s környéke fiatalosága számára a héber lett a társalgási nyelv s még azok is, akik nem jártak a Gordon által szervezett reformiskolákba, igyekeztek legalább valamelyes héber nyelvtudásra szert tenni.

Közben egyre inkább érelődött végső célja: a Palesztinába való visszavándorlás vágya s kényszerítő ereje. Míg 1904 őszén elindult, súlyos belső s családjával való harcok és vívódások után, lezáródott életének az a része, melyet csak előkészületnek tekinthetünk.

Írni is Palesztinába kezdett, mert az írást is példamutatásnak tekintette, mint ahogy példamutatás volt az is, hogy fizikai munkához látott s ezután mindig a legnehezebb testi munkát végezte, egészen addig, míg a rák, ez a ronszoló kór, nem végzett vele 1922-ben, Sövat havának 24-én.

Pedig Gordon már testalkatánál fogva, addig soha testi munkát nem végzett. S most mégis azt írja: „Olván vagyok mint a megszületett gyermek. Érzem, újjászülettem. A munka elfárasztja a testemet, de oly sokat ad a léleknek.”

Gordon a zsidó nép megviltozását elsősorban a fizikai munkához való visszatérésben látja s ha valamit helyesnek talál, magánál kezdi a megvalósítást. „Az a nép — írja —, amely a természettől teljesen elszakadt, évezredek óta falak között élt, az élet minden fapljához, csak éppen a munkáselethez nem szokott — akaraterejének teljes megfeszítése nélkül nem válhat újból élő, természetes, dolgozó néppé. Éppen a legfontosabb tanvázik: a munka, — és pedig nem a kényszerű munka, hanem valami olyasfajta, amelyben a nép összesen találja magát és kultúrájával...”

Aktuálisak e szavak ma is és a dolgok egészen különös alakulása folytán a jelenkor gáluti zsidójának, ill. Közép-Európában, többlet kell mondjanak, mint az errei ifjúságnak, amely Gordon tanításain elindulva, amagy is a szocializmus és munka országát teremtele meg kiblucaival, kvucáival, ipari és mezőgazdasági kollektíváival, szövetkezeteivel és szakszervezeivel.

Israel népének újjáéledése Israel földjén, ez Gordon alap-gondolatának tartalma. Ami magyarán azt jelenti, az a gondolat formája: hogyan képzeljük el az újjáéledést? És mindon írásaiban ezt magyarázza, életével ezt valósítja meg, hontakozik ki egészen az a sajátos szocializmus és sajátos népség, melyet elsősorban saját népének, a zsidóknak mutat fel, de ezen túl, megszívleltetik a világ népei valamennyien.

Sajátos ez a szocializmus, mert nem kizárólagosan materialis alapokra épül, de szerep jut benne a „kozmosz élet szellemé”-nek is. „Az élet megújításáért való munka az ember alapvető megváltoztatását célozza, minden népben és az egész emberiségben dolgozó ember önmegvalósítását jelenti.” És sajátos ez a zsidóság is, mely levetette a vallási gyakorlatok igáját és már csak a találmakat tartotta meg, mint élettrajziroja, J. Ahronovic megjegyzi.

Reméljük, hogy a szép kiállításban s gondos fordításban — annál furcsább, hogy a fordító nevének közlik — megjelent vaskos könyvet sokan és sokszor forgatják majd. És okulnak Gordon írásából épp úgy, mint — életéből.

DÉNES BÉLA

Vitézek és hősök

Szindarab a huszas évek sorsproblémáiról.

Április 2-án a Belvárosi Színház centenáriumi programja keretében bemutatásra kerül Gergely Sándornak, a kiváló írónak, a Magyar Írók Szövetsége elnökének szindarabja *Vitézek és hősök* címmel. A neves szerző e munkája hosszú diadalut után érkezett el a magyar színpadra. Ugyanis a Szovjetunió különböző színházaiban már évtizedek óta hatalmas sikerrel szerepel.

Igy többek között a felszabadulás után a leMBERGI jiddis színház Gergely Sándor e munkájával nyitotta meg előadás-sorozatát. Hozzáfűzzük, hogy ezt megelőzőleg a moszkvai zsidó színház műsorán is bemutatásra került több száz előadásban.

A szindarab a huszas évek Magyarországot ábrázolja és hőse egy zsidószármazású fiatalember, aki az emberiség és a haladás ügyéért életét áldozza. Eközben drámai léleklettel szemlélődnek meg a magyarság akkori sorsproblémái; a társadalmi, politikai kérdések s köztük a zsidókérdés. Gergely Sándornak van bátorsága ahhoz, hogy az utóbbiról is, — melyet az ellenfradalom oly hatálosan alkalmazott a tömegek félrevezetésére — szóljon.

Mostanában oly gyakran alkalmaznak könyvre, vagy más irodalmi nevezett alkotásra azt a meghatározást, hogy vádirat a múlt ellen. Ez az oka annak, hogy a szindarab kapcsán szinte restelkedve írjuk le.

Mégis, Gergely Sándor e munkájáról, nem mondhatunk jellemzőbbet, minthogy igenis a legjelesebb vádirat a letűnt rendszer bünei ellen, egyben utmutató az emberibb jövő felé. De példamutató azért is e szindarab, mert szerzője a

a színpadról is nyitlan s kendőzés nélkül állást foglal zsidósága mellett.

Nagyon is kíváncsi, hogy sokan megnézzék és minél többben tanuljanak belőle.

Egyébként a szindarabot az egykori Omike Színház kiváló és népszerű művésznője, Simon Zsuzsa rendezi, aki a felszabadulás után egy darabig a nagyváradi színház igazgatójaként működött. Hosszú szünet után a budapesti közönség e szindarabon keresztül találkozik vele, mint rendezővel.

Most, amikor a 48-as szabadságharc 100 éves évfordulóját ünnepeljük, különösképpen időszerű e színpadi mű szelleme, tanulsága és felvilágosítást terjesztő hivatása.

A Vitézek és hősök előadására melegen felhívjuk olvasóink figyelmét.

A zsidó lélek a chaszidizmusban

Dr. Komlós Ottó főrabbi előadása Budán.

A március 20-án tartott budai *Oneg Szabbaton* dr. Komlós Ottó székesfehérvári főrabbi „A zsidó lélek a chaszidizmusban” címmel tartott előadást.

Az előadó nagy vonásokban ismertette a chaszidizmus történelmét, *Szabbatój Cevi* messiási mozgalmát, *Báál-sém tov* szellemi-történeli jelentőségét, majd *Dov Beer* munkásságát és megállapítja, hogy a chaszidizmus vallási irányzat, amely a kabalából szerzi misztikus elemjeit. *Báál-sém tov* szerint a szellem emberből az első a szeretet magagyöttrés nélkül, minden testiéghen szent élet van. Nem kell böjtölni, aki áhitattal eszik, megvalósítja az életbe behatoló lelki lehullott szikrákat, aki testét károsítja, lelkét károsítja. Szolgálatuk Istent minden erőnkkel, ne csak tehetségünkkel, hanem rossz hajlamainkkal is. Chaszid legendákkal bőven illusztrált előadását az előadó azzal a megállapítással fejezte be, hogy a chaszidizmus és a cionizmus az a két erő, amely irányt fog szabni a zsidóság jövő útjának.

Dr. Benoschofsky Imre főrabbi mondott köszönetet a tanulságos előadásért.

Március 27-én délután 5 órakor tartják a III. Kunfi Zsigmond-utca 49 sz. alatti tanács-termében a legközelebbi *Oneg Szabbatot*, amikor *purim* hangulatának megfelelően kivételesen nem tudományos, hanem szórakoztató előadásban lesz része a halgatóságnak.

KARCSUSÁG TITKA:

EHRENTALNE
füzőszalonja

Budapest, Dohány-u. 39. Telefon: 424-281. Melltartós kombinék, fürdőruhák hozott anyagból is.

Hívjon!

Veszek magas áron szőnyeget, porcellánt, írógépet, régi bútort, férfit és női ruhákat, perzsakabátot, fényképezőgépet, festményeket.

GERSTL-MAJOROSI

VIII., Eszterházy-u. 17. (Sándor-utca sarokánál). Tel.: 135-077.

11 holdnyi területen elterülő fajkorte gyümölcsösömhöz társat keresek

Biztos befektetés! Szolnok, Szt. Ferenc-utca 2.

ÉKSZEREK, ÓRÁK, EZÜSTÁRUK

vétele, eladása legelőnyösebben
KENDE SÁNDOR-nál,
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 48

PAPIR, IRÓSZER

üzleti könyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek.
WEINBERGER ÉS FEJERNEL,
VI., Deák-lér 6. (Anker-palota).
Telefon: 426-013.

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-26

Telefon hívó: 136-816

SZOMBATON ZÁRVA

PERZSA

szőnyegek

VÉTEL, ELADÁS **UNGAR** Király-u. 14. 6a
Rákóczi-ut 42

KALAPJA piszkos, formátlan?
Rendelkezze **LAMPERT** kalap-
posztomester, Budapest, VII., Jókai-
lér 6. szám, udvarban.

Jó és olcsó

függönytartó

képek
nagy választékban.
Üveges munkát vállalok

Szécsényi

VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-288.

NOÉMI

pezió és Széchenyi-hegyen újított
berendezett

GYERMEKOTTHON-A

egész évben nyitva. Elsőrendű orv.
ellátás. Érdeklődés: Fehér-utca 11. III.
Agánes-utca 5. Telefon: 18-18-12

FIATAL, dolgozó árva leány, fizetle-
tlen. Különbejárata bulvározott szobát
keres. „Nyugodt otthon 4500” jellegű
A kiadóra

A Keren Kajemeth Leisrael PURIMJA

Hosszu esztendő kedvessé
vált szokása a Keren Kajemeth
Leisrael, a Zsidó Nem-
zeti Földalap hagyományos
Purim ünneplése.

Minden évben megjelennek
a zsidó házakban a Keren Kajemeth
küldöttjei, lelkes fiatalok,
az országépítés munká-
kész, galuti chalucanemzedéke,
hogy elvigyék a KKL „Misloach
Manot” ajándékát a nagy,
életveszedelemből való
szabadulás emlékünnepe, zsi-
dó testvéreikhez, emlékeztetve
az isteni kegyelemre, melyben
a zsidóságnak része volt Há-
mán idején.

A jellegzetes kis fehér-kék
Purim-zacsok, melyek már
közismert és szívesen látott
jövevények a zsidó házakban,
ebben az évben elmaradnak.
Az Ország védelmi harcban
áll és a Keren Kajemeth buda-
pesti központja nem akar ez-
attól a szokásos, tréfás, játé-
kos purimi módszerrel emlé-
keztetni a földmegváltás életel
jelentő tényére, hanem a vé-
delmi harchoz méltóan, komoly,
szimbolikus üdvözléssel
keresi fel zsidó testvéreit. Ez
a szimbolikus „Misloach Ma-
not”, amelynek komoly formá-
jára ma kötelezve érezzük
magunkat, az igazi nagy inte-
lem, hogy a zsidóság számára
a veszedelmek megújulhatnak
mindaddig, amíg az Ország
földje néansen teljesen meg-
váltva a zsidóság számára.
Tagadhatatlan tény, hogy az
Ország mai védelmi harcra vagy
teljesen elmarad, vagy csak
szűk méretekre koncentrálódott
volna, ha a világ zsidósága
időben megéri a földmegváltás
lényegét és következmé-
nyeinek sorsdöntő súlyát s a
korlátozás nélküli időkhöz,
korlátlanul adózott volna Erec
Jisrael földjének megváltá-
sára.

Ereci testvéreink talán leg-
jobban tiltakoznának az ellen,
hogy a Purim örömmünnepe
komoly jelleggel adjunk. Ők,
akik ma életükkel, vérükkel
és javaikkal a legnagyobb
odaadással folytatják az or-
szágvédelmet, bizakodnak, re-

ménykednek, hisznek és akar-
nak és meggyőződésük, hogy
ez a harc csakis győzelmi harc
lehet a számunkra. De a galut
már nagyon sokat mulasztott.
Tagadhatatlanul a galut hiba-
ja, hogy ma nem egy nagyobb
és erősebb Jisuv áll az Erec
Jisraelben folyó politikai ér-
dekharccal szemben és éppen
ezért, minden legkisebb meg-
nyilatkozásunknak, még a sze-
rcny purimünnepi emlékezte-
tőnknek is, magán kell visel-
nie a komoly megértés, az
együttérzés, a legmélyebb szo-
lidaritás bélyegét.

A Keren Kajemeth arra kéri
a zsidó testvérek közösség minden
egy tagját, fogadják szívesen
kis hírnökeiket, az ifjúságot,
amely elhozza a szimbolikus
„Misloach Manot” üdvözlését.
Vállalják szívesen és készség-
gel annak a kérelemnek teljesí-
tését, mely a védelmi harcot
folytató Ország megsegítését,
földjének további és gyorsabb
ütemű megváltását kéri, a
„Misloach Manot” méltó meg-
váltásával. Erec Jisrael a
mienk lesz, nem csupán a po-
litikai döntés deklarálása és a
hősi védelmi harc folytán, ha-
nem a zsidó tulajdonba való
jogos, becsületes megváltás ál-
tal is. A független Zsidó Állam
megvalósulásának ténye, fele-
mel az egész zsidóságot a
világ szemében és minden em-
bernek kötelességei vannak
azzal a közösséggel szemben,
amely őt felemelte az ültet-
ségről, hajszoltságból, földöz-
ből és kisebbségből a többsi
népek színvonalára.

Fümlnek majd a komoly
és súlyos idők és vissza fognak
térni a kedves, derűs, gondta-
lan és vidám Purimra, amikor
a jókedvnek nem szabnak majd
határt a pillanat súlyosan ko-
moly követelményei.

GÁCS TERI

GYERMEK- CIPŐ

specialista
Légrádi Ferenc
cipész-mester
VII., Dohány-utca 10. sz.

Tavaszi tisztításairól

már most gondoskodjék, később torlódás lesz.

BALOG GYÖRGY kelmefestő, vegytisztító
Andrássy-ut 33.
Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 221-129.

SIRKÓ

PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

Mátrafüreden az orth. kóser SCHWARCZ-PENZIO husvétra megnyílik

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Köl-
csönzés, javítóműhely.

GYERMEKKOCSIK
nagy választékban,
Varrógépeket veszek. Bachrach,
Dohány-u. 68. Tel.: 222-687.

Székely Emil ékszerész 26

Brilliant, ékszer, aranyat, ezüstöt,
órákat vesz, cserél és elad.

Gyermekágy, gyer-
mekbutor, játékmű **Vicánál**
Nagyatádi Szabó-utca 50.

Zsidó intézmény

délutáni foglalkoztatásra női
irodai munkaerőt keres. Aján-
latok „Gyors. és gépiró” jel-
legűre a kiadóbizottságba.

Tárgyalóképes nők, férfiak

közérdeklő zsidó akció szerve-
zésében közreműködhetnek. Jó
kereseti lehetőség. Váci-utca
78. félemezlet 1.

Perfekt, orthodox szakácsnét
keresünk szívetfáztunk kony-
hájának vezetésére. Orthodox
Chevra Kadisa, Dob-utca 12.

Gyors- és gépirni tudó

irodai munkaerőt keres a Budai
Izraelita Halközség. Budai la-
kások előnyben. Ajánlatokat:
II., Fő-utca 12, címre kérünk.

Magaslati helyen

gyermektelen házaspár, komfortos vil-
lában fizető vendégeket vállal. Rész-
letes felvilágosítás „Üdülés” jellegű
a kiadóbizottságba.

HAZVEZETŐNŐ, 31 éves, egyedül-
álló, háztartásban, önálló foglalkozást
keres. Megkereséseket „Vidéki elö-
nyben 4500” jellegűre a kiadóra kéri.

GYAKORLOTT felnőttmű var-
rónőt felveszek, Akácfa-utca
34. I. 8.

MAGANYOS úriembernek búto-
rozott utcai szoba, április 1-re
kiadó. Szondy-utca 56. I. 15.

KIS CSALÁD keres megbízható
középkorú, egyedülmaradt nőt,
háztartás vezetésére. „Család-
járnak tekintjük” jellegűre a
kiadóra.

Idős nők és férfiak teljes ellátását,
családi jellegű 4-5 ágas szobákban
in anyoson vállalja dr. Ernst szoma-
törőrn. V., Árkóház-u. 4. Telefon:
126-444.

HIREK A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

TÁRGYILAGOS BEVEZETŐ:

Nem családunk és semmiből senki ábrándultunk ki. Csalódás csak azt érheti, aki várt valakitől valamit és csak az ábrándult ki, aki másban, vagy másokban hisz. A kezdet-kezdetétől vallottuk, hogy a Zsidó Államot nem az Egyesült Nemzetek Szervezete teremti meg és így döntésünk visszavonása sem semmisítheti meg. A kezdet-kezdetétől vallottuk, hogy a Zsidó Állam nemzetközi határozatoktól függetlenül is valóság már és ezért semmi okunk sincs arra, hogy „híreinket” továbbra is ne a „Zsidó Államról” adjuk. Ha 1947 november 30-án zászlókkal díszítettük fel házainkat és örömmünkségeket rendeztünk, ez azért történt, mert meglepetés volt számunkra, hogy a népek együttesében az igazság érvényesülhetett és örömmünknek adtunk kifejezést azért, hogy családhattunk. De most nem szaggatjuk meg ruháinkat és nem engedjük eluralkodni magunkon a gyász hangulatát. Mert nem gyászolunk! Az ötvenéves elhatalmunkával teremtett Zsidó Államot nemzetközi konferenciák határozatai nem érintik. A minden akadályokat legyőző bevándorlás és az építés folyik tovább. A zsidó népek már ottlont talált fiai tárt karokkal fogadják be az ottlont keresőket és építik tovább az országot a zsidó fennmaradás szolgálatában. Az 1947 november 29-i UNO döntés váratlanul intermezzo volt a zsidó nép történetében. Szép volt, de érteketlen. Eppen ezért sokat tanultunk belőle.

MI TÖRTÉNT?

A Biztonsági Tanács a nagyhatalmak képviselőiből álló permanens bizottságát megbízta azzal, hogy vizsgálja meg a palesztinai helyzetet és tegyen jelentést a Biztonsági Tanácsnak. A tárgyalásokat lefolytatták és megállapították, hogy a palesztinai helyzet veszélyes a világ béke szempontjából. Bár a bizottságnak azt lett volna a feladata, hogy az UNO-döntésnek megfelelő módon oldja meg a békét veszélyeztető problémákat (nemzetközi hadsereg kiküldése, vagy a zsidó hadseregkel való támogatás) e helyett az USA képviselőjének, Warren Austinnak javaslatára a nagyhatalmak tanácsa úgy döntött, hogy a Biztonsági Tanácsnak a felosztási terv eljuttatását és e helyett egész Palesztinára vonatkozó UNO gyámság bevezetését javasolja. Austin bejelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya elfogadta a felosztási javaslatnak adott eddigi támogatását, mert azt kivételnek tartja. A nagyhatalmak közül egyedül Gromikó, a Szovjetunió megbízottja nem járult hozzá az

amerikai javaslatához, mert szerinte a felosztási javaslatot keresztül lehetett volna vinni; az USA javaslatát teljes egészében ellentétbe az UNO határozatnak és így a további szovjet álláspontot illetően kikérte kormányának utasításait. A Biztonsági Tanács szerdán fogja tárgyalni a nagyhatalmak javaslatát és amennyiben azt elfogadja, úgy ismét összehívják az UNO Teljes Ülését abból a célból, hogy a Teljes Ülés a korábbi határozatot vonja vissza és helyette a gyámságra vonatkozó javaslatot fogadja el.

MIERT?

Palesztina ügyében beállott új fordulat nem emelhető ki a világesemények sorából. Ellenkezőleg, teljes egészében illeszkedik azokhoz a hírekhez, amelyek a hét folyamán „a művelt nyugat” irányából jöttek. Megállapítható, hogy a nyugati hatalmak minden nemzetközi kérdéshez az általuk teremtett szellemben közelednek. A világ az UNO határozat megdöntésével értesült először ilyen gyakorlatról, de még fel sem ocsudhatott meglepetéséből, amikor ugyanezt olvashatta Triest esetében is. A Palesztina határozat és a triestli megállapodásunk önkényes megváltoztatása egyazon politika következménye.

Már a XXII. Cionista Kongresszuson elhangzottak olyan vélemények, hogy Palesztina ügyét nem szabad nemzetközi fórumok elé utalni, mert abban az esetben könnyen válhat játkészerré, labdává a nagyhatalmak között. Ezeket a hangokat annakidején a többség nem

szivelte meg és így alakult ki az a politika, amely az 1947 november 29-i UNO döntéshez vezetett. Akkor a nemzetközi politikai helyzet és különösen az Egyesült Államok belpolitikai élete lehetővé tette a mérsékelt zsidó igények jogosságának elismerését. A határozat tragédiája azonban az volt, hogy a lebonyolításra hosszú időt hagytak. Ezalatt a nemzetközi feszültség nagy mértékben megerősödött s ezért az USA felfújta a zsidó ügy támogatását, mert mindenáron az arabok kegyét akarja megnyerni és mindenáron biztosítani akarja az arab területeken lévő olajkoncessziókat. A zsidók számára kedvező megoldást ellenző amerikai és angol politikusok jól tudták, hogy az UNO döntés csak akkor válik valóssá, ha azt a Biztonsági Tanács is magáévá teszi. Az olajtrösztök irányából ezért vetették lathá befolyásukat a Biztonsági Tanácsnál és az időközbeni nemzetközi feszültség a malmukra hajtotta a vizet. Az olajtrösztök vezetői ócsón akarnak olajhoz jutni és ezt veszélyeztető haladó szellemű Zsidó Állam a Közel-Keleten. A magas munkabéru zsidó munkások közelségében emelni kell az arab munkások bérét is és ez csökkentíti a trösztök jövedelmét. A mesterségesen teremtett háborús pszichózis, valamint a trösztök kapitalista érdeke együttesen értékék céljukat. Marshall az USA katonakülgyminisztere beavallta, hogy ő tanácsolta Trumannek a felosztási terv feladását. Az Egyesült Államokban megindult

anti-kommunista propaganda keretében a közvélemény előtt akarták elfogadhatóvá tenni az USA árulását, hogy arab és amerikai körök azt a hírt terjesztették, hogy a haladó-szellemű zsidó-Palesztina háboru esetén veszélyes lehet az USA érdekeire. Bevin és Marshall szövetsége győzött. Előre.

MI VÁRHATÓ?

A Jisuv állásfoglalásáról az új helyzetben már befontoltak az első hírek. A Haganah bejelentette, hogy a barcot mindenáron folytatni fogja az eredeti UNO döntés megvalósítására, még akkor is, ha azt visszavonják. Az USA javaslatát gonosz és elsősorban zsidóellenes jellegűnek mutat az a tény, hogy a felosztási terv feladásán kívül a Teljes Ülés újabb döntését kívánja abból a célból, hogy az esetleg meginduló harcokban a zsidóságot még azt az erkölcsi tőkét is megvonja, amit az UNO döntésre való hivatkozás jelenthet. A Biztonsági Tanács kétségtelenül — a felhatalmas jelentések erre mutatnak — magáévá teszi a nagyhatalmak javaslatát és a Teljes Ülés is meg fogja szavazni a korábbi döntés megsemmisítését és az új gyámsági határozatot. A Haganah állásfoglalásán kívül a Jewish Agency, magatartása is ismeretes. Szóvivője bejelentette, hogy nem adják fel az önálló Zsidó Állam létesítésének gondolatát és nem fogadják el az UNO döntés megváltoztatását. Valóban a palesztinai események máig tulajdonképpen azon a fokon, hogy politikusok megszabhatnák irányukat. Ugy arab, mint zsidó részről olyan nagymértékű a bevonulás, hogy az elindított erők most már önmaguk szabják meg kifejlődésük útját.

Az új változás minden valószínűség szerint jelentősen csökkenteni fogja a XXII. Cionista Kongresszuson erős befolyáshoz jutott amerikai cionisták súlyát a cionista problémákban. Az amerikai cionisták feladata az amerikai kormány megnyerése a zsidó ügynek. Látszólagos eredményes tevékenység után az új fordulat ennek a politikai bukását hozta meg. A palesztinai sajtóban mindjártban erősödnek azok a hangok, amelyek a zsidó politikának a Szovjetunióhoz való közeledését követelik. Az események fejlődése a belső érzelmi nagymértékű megmozgást okozott, politikailag is előírja az új irány keresését.

Az angol kormány még most is hangoztatja azt az álláspontját, hogy május 15-én lemond palesztinai mandátumáról. Ezt azonban most már nem a Palesztina Bizottságnak, hanem közvetlenül a Biztonsági Tanácsnak adja át. Sajnos valóra vált az a hónapokkal ezelőtti hangoztatott jóslatunk, hogy a Palesztina Bizottság soha nem

UTOLSÓ 5 BUCSUELŐADÁSÁT TARTJA

a VARSÓI JIDDISCH SZINHÁZ

művészegyüttese

VIDÉKI és KÜLFÖLDI TURNÉJA ELŐTT a ZENEAKADÉMIA KAMARATERMÉBEN (Liszt Ferenc-tér 8)

Szerdán, 24-én, este 7 órakor, vasárnap, 28-án, délután fél 4 órakor, hétfőn, 29-én, délután fél 4 órakor és este 7 órakor is van előadás, továbbá kedden, 30-án és szerdán, 31-én, este 7 órakor utóljára

MISCHA BERNSTEINNEL a főszerepben AZ ÓRIÁSI SIKERT ARATOTT

DER CHEIDER MELAMED

(A CHÉDER TANÍTÓ) című vidám operett 3 felvonásban, prológgal

3 ÓRÁS FALRENGETŐ KACAGÁS!

Eredeti jiddisch dal, zene, humor, tánc!

Jegyek a Zeneakadémia pénztáránál 10—2-ig és 4-től. Telefon : 224-827

teszi majd lábát Palesztina földjére. Az UNO gyámság részleteiről még egyáltalában nem szól Warren Austin javaiata. Bizonyos jelekből azonban arra lehet következtetni, hogy az UNO gyámság gyakorlatilag Anglia további uralmának biztosítását jelentené Palesztinában. Az UNO gyámsági felügyelet ugyanis ugyancsak felvetté nemzetközi karhatalomnak a megjelenését Palesztinában és ez éppen úgy nem valószínű meg — mert nem akarják megvalósítani — mint ahogy a Biztonsági Tanács eddig sem akart nemzetközi haderőt küldeni Palesztinába. Marshall kétségtelenül úgy irányítja majd az UNO-nemzetek többségének állásfoglalását — Bevinnek történt előzetes tanácskozások alapján — hogy az Egyesült Nemzetek gyámságának végrehajtója az az Anglia lesz, amelynek egyedül van az országban hadserege a gyámsági határozat megvalósítására. Ebben az esetben a közkeletű bevin politikai teljes győzelmet aratott egyelőre.

PALESZTINAI ESEMÉNYEK.

Az arabok nagy örömmel fogadták az USA politikai változásának hírét és azonnal megindították a korábban felfüggesztett olajkoncessziós tárgyalásokat. Mint-hogy most már teljesen szövegesüknek érzik az angolokat és az amerikaiakat, minden gátlás nélkül folytatják tovább a külföldi katonaságnak Palesztinába való központosítását. Egyre érkeznek újabb csapatok az országba. Az arab készüldés természetesen zsidó ellenintézkedéseket tett szükségessé. Ma már a Haganah embererő utánpótlása is rendszeresen folyik tilkos utakon és gondoskodtak a fegyver utánpótlásáról is. Itt is megállapítható azonban a nyugati államok elengedése magatartása, mert az elmúlt hét eseményei következtében a Haganahnak Franciaországban és az Egyesült Államokban gyűjtött, illetőleg vásárolt fegyvert a nyugati hatóságok lefoglalták. A Jewish Agency megállapította, hogy a különböző palesztinai arab főhadiszállásokon mintegy kétszáz „dezertált” angol tiszt és katona tartózkodik. Ezek közül kerülnek ki a zsidónegyedek angol robbantói. Még az USA árulása előtt olyan jelentések érkeztek, amelyek szerint hivatalosan elhatározták, hogy Cyprus szigetéről 28.000 és a nemzetközi amerikai zónából 70.000 zsidót május 15-től kezdődően folyamatosan még ebben az évben Palesztinába visznek. Vajon az emberiség boldogulásáért létrehozott UNO

milyen intézkedéseket hoz új határozatával a láborban színlődő százezrek számára? A zsidó nép életé kérdése a táborlakók ügye, amelyekkel akár az önálló állam határozatával, akár gyámsági intézkedéssel a

legsürgősebben meg kell oldani. Különben olyan kalasztrófa kerekedik ebben a sokat szenvedett Európában, amely erőkösi sarkából veheti ki az egész világot.

Lapzárta után érkezett

Az angol mandátum megszűnte után kikiáltják a Zsidó Államot

JERUZSÁLEMBŐL szerda reggel érkezett hír szerint a Jewish Agency és a palesztinai Nemzeti Tanács együttes nyilatkozatban bejelentették, hogy az angol mandátum megszűnésének időpontjában, május 15-én, kikiáltják az önálló zsidó államot. Már összeállították az ideiglenes kormányzó tanácsot és a tényleges irányítást gyakorló kormányt. Az új Zsidó Állam a világbéke szolgálatában keresni fogja a meg egyezés módjait a szomszédos arab államokkal. — A moszkvai rádió hirmagyarozója elítélte az USA magatartását Palesztina ügyében és hangoztatta, hogy a Szovjetunió kitar a két palesztinai népek függetlenségét adó eredeti UNO határozat mellett.

(GELLÉRT)

Zajin Adar ünnepe

A Bethlen-téri templomban dr. Schwarcz Benjamin rabbi megrázó beszédében ismertette Mózes életét és a közelemlő kalasztrófáját.

A Nagyfuvaros-utcai templomkörzet gyászistentiszteletén dr. Salgó László körzeti rabbi méltatta Mózes történelmi érdemeit. Utána a körzeti kultúrteremben ünnepi vacsora volt, amelyen dr. Katona József pesti rabbi, dr. Salgó László rabbi, Buxbaum Adolf, dr. Vass Lipót körzeti elnök, dr. Váradi Jenő, Szántó Zsigmond szóltak fel.

A Páva-utcai templom előjáróságának Zajin Adar-vacsoráján Kunstädter Vilmos elnök, dr. Rosenblum Manó körzeti rabbi, dr. Zahler Emil diszelnök, Ehrlich László emlékeztek meg Mózes tanítónk emberi nagyságáról Tennenbaum Dávid kántor és a kórus Gottschall Jakab karnagy vezetésével templomi énekeket adott elő.

A Dózsa György-utcai templomkörzet istentiszteletén dr. Mandel Miklós körzeti rabbi tartott nagyhatású emlékbeszédet. Énekelt Klein Sándor kántor.

Az Óbudai Chevra Kadisa vezetősége Zajin Adar ünnepi lakomáján Klein Simon Chevra elnök, dr. Vöröspáry Miklós

mondottak beszédet. Énekelt: Alter Miksa főkántor. Előzőleg dr. Neumann József főrabbi, a nagytemplomban tartott emléktiszteleten méltatta Mózes nagyságát.

Az „Ahavász Reim” Országos Felebaráti Szeretet Egylet a Pesti Izr. Hittközség dísztermében ünnepelte Mózes halála évfordulóját. Dr. Rosenak Miksa díszelnök, dr. Fischer Benjámin főrabbi, az Egyesület egyházi elnöke és dr. Katona József pesti rabbi Mózes nagyságát méltatták. Bárkány Julia költeményeket adott elő. Abrahamsohn Manó főkántor énekelt nagy hatással.

— Somlyó Zoltán és Szerb Antal emlékest. A Magyar Írók, Művészek és Műpártolók Egyesülete szerdán, folyó hó 31-én a Forum Klubban (Zrínyi-u. 5.) Somlyó Zoltán és martirhalált halt Szerb Antal műveiből emlékestet rendez. Közreműködnek: Devecseri Gábor, Vajda Endre, Somló István, Ascher Oszkár, Bánky Zsuzsa, Horváth Ferenc, Simonffy Margó, Fodor Klári, Kelen Dóra, Kiss Anikó, Komách Ernő. Jegyek az egyesület irodájában (Szondy-u. 56.) d. u. 3—5 h. között és az előadás napján a helyszínen váltakoznak.

HÍREK

Azon előfizetőink részére,

akiknek előfizetése március végével lejárt, jelen számunkhoz postai befizetési lapot mellékelünk, előfizetésük megújítása céljából.

Az ÚJ ÉLET
kladóhivatala.

— Rádió vallásos félóra megváltozott időpontban. Március 30-án, kedden reggel fél 9 órakor, izraelita vallásos félóra lesz a rádióban. Beszél: dr. Schwarcz Mór, a P. I. H. leányárvaházának rabbija; énekel: Schnürmacher Zoltán kántor; kísér: Fraknoi Károly karnagy.

— „Messiási mozgalmak.” A Pesti Izr. Hittközség Oneg Sabbat rendezéseinek során március 27-én, szombat délután fél 6 órakor a hittközség dísztermében dr. Löwinger Sámuel „Messiási mozgalmak” címmel tart előadást. A Pesti Izr. Hittközség Fiugimnáziumának és a XIV. ker. Általános Fiuiskola növendékeinek énekkara Ádám Emil vezényletével héber dalokat énekel.

— Barmlewa-ünnepélyt tart. március 27-én, szombaton délelőtt 10 órakor a Fiuárvaház, mikor 12 növendéke járul mint a legifjabb zsidó „nagykoru” a Tóra elé. Hittesvéreinket ezen aktusra szeretettel várja a Fiuárvaház, VII. Vilma királynő-ut 25.

— Sirota Sándor főkántor 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából, április hó 3-án délután fél 6 órakor a kivételesen az újaki templomban (III. Kunfi Zsigmond-utca 49 sz.) rendezett budai Oneg Sabbatnak zenei műsora lesz. Sirota Sándor főkántor, Peskó Zoltán tanár, orgonaművész, Felekt Rezső kántor, Kishgyi Árpád a magyar állami operaház magánéneke, Kerekes Gábor a Vigopéra tagja és az újaki templom vegyeskara Alpár Ignác karnagy vezényletével Beethoven, Goldmark, Würfel, Levandovszkij és Haydn műveiből adnak elő. Vendégeket szívesen látnak. — Az Oneg Sabbat a hittközség közgyűlési termében az újaki templom gondnoki kara által rendezett m'leve dimalko követi. A terem korlátolt befogadóképességére való tekintettel a részvételi szándék a hittközség, II. Pó-utca 12 szám alatti irodájában lehető minél előbb de legkésőbb folyó hó 30-án déli 12 óráig feltétlenül bejelentendő. Részvételi díj 15 forint.

HAZASSÁG.

György Endre hírlapíró leánya: György Ágnes rendező, a Magyar Színház tagja és Váadi György rendező-színész, a Vig-színház tagja, március 28-án, vasárnap déli 12 órakor tartja esküvőjét a dohányutcai templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

5 m (25 köbméter) liftvan összes költségei, magyar határig, Ft 9000.—

Butor, Ingóság és Áruszállítás a világ minden részébe
Okmányok beszerzése

Herczeg Elek Nemzetközi Szállítványozó Vállalat
Budapest, V., Aulich-u. 1. Tel.: 121-259

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II. Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál). Leszállított árak!

TÁJÉSZ TIFILIN

háberkönyvek, kegyverser, vétel, eladás javítás

Jahrzeit-tábla készítés.

UNGAR MORNAL. Király u. 17. kapu alatt vagy I. emelet 4.

— **A Szocialista-Clonista (Ichud-Mapáj) Pártja** március (29-iki) összejövetelén az errei *Ben Jisrael* tart előadást „Erec fejlődése az utolsó 25 év alatt” címmel. Politikai beszámolót tart *Halusz* Sándor. Közreműködik a *Habonim* ifj. mozgalom purimi szsámokkal. (Füüst Sándor-utca 21/b, délután 6 óra.)

— **Vendégkántor a Rumbach-utcai templomban.** Pénteken március 26-án és szombaton, március 27-én, a Rumbach Sebestyén-utcai templomban *Tullmann* Viktor Dávid, párisi főkántor látja el a kántori teendőket.

— **Gervai Sándor előadása Kecskeméten.** Vasárnap délután a kecskeméti izr. hitközség dísztermében *Gervai Sándor* „Szovjet zsidó irodalom” címmel tartott előadást. *Gervai Sándor* előadásában rámutatott arra, hogy a lenini-sztalini nemzeti-ségi törvény életbeléptetése óta a Szovjetunió zsidó irodalma eddig nem sejtett fejlődésnek indult. Ez az irodalom formájában zsidó nemzeti-népi, tartalmában pedig szocialista. Öseit *J. L. Perczben*, *Salom Aeschemben* és *Mendele Mochér Szeferimban* találta meg. A regény és novella terén legjellegesebb képviselője: *David Bergelson*, aki a népek közötti barátságának a hirdetője és a birodalmi autonómia építésének a krónikása. A költők közül *Motk Talatajevicski*, *Leib Quittkó* és *I. Pfeffer* verseinek a szellemét elemezte. *Róbert Mária* zsidó írók műveiből adott elő drámai erővel. A közönség lelkes tapsokkal jutalmazta meg művészi előadását. *Dr. Schindler József* főrabbi nagyobb szellemes és igaz zsidó értekezést megszólaltató bevezetőt és zárószót mondott.

— **Rajz és kézmunkakiállítás.** Március 16-án nyitotta meg a budapesti ort. izr. ált. és polgári iskola az egyházi és világi hatóságok képviselőinek jelenlétében a centenáriumi alkalmából megrendezett kiállítást. *Dr. Stern Simon* iskolaszéki elnök megnyitójában elismerését fejezte ki *Reif Ármin* igazgatónak és tanfőnöknek a munkára való nevelésért, amely a kiállítás vallásos szelleme mellett oly erőteljesen kifejezésre jut. Az igazgató és a tanfőnök mellett emelte ki a romokból a teljesen épüszult iskolát. Révfi főtanácsos a tanfelügyelőség nevében elismerését fejezte ki a nagyszerű eredmény felett, mely élénken igazolja, hogy az iskola az elméleti oktatás mellett nagy teret biztosít a fizikai munkára való nevelésnek. A kiállítás megrendezését *Sós Simon* rajztanár, *Speisen Márton* és *Lindenfeld Andor* ált. isk. tanárok végezték.

— **Az Országos „Bikur Cholim” Betegeket Gyámoltó Egyesület** 1948. évi március hó 28-án, vasárnap délután 4 órakor tartja tisztújító közgyűlést.

A Pesti Izraelita Hitközség iskolájának purim ünnepségei

A Pesti Izraelita Hitközség iskolájában házi istentisztelet keretében olvassák fel a Megillát. Ezen tulmenően minden iskola purimünnepélyt rendez. Az ünnepségek rendje a következő:

MÁRCIUS 25-ÉN:

Délelőtt 11 órakor: Pesti Izr. Hitk. Szt. Domonkos-utcai általános iskolája, Szt. Domonkos-utca 8-10.

Délelőtt 12 órakor: Pesti Izraelita Hitközség Fiugimnáziuma és Gépipari Középiskola, Szt. Domonkos-utca 8-10.

Délután 3 órakor: Pesti Izr. Hitközség Fiúarvadási iskolájában működő általános iskola, Vilma királynő-u. 25.

Délután 3/6 órakor: Wesselényi-utcai általános leányiskola, Wesselényi-utca 44.

Délután 6 órakor: Pesti Izr. Hitközség Eötvös-utcai általános iskolája, Eötvös-utca 31.

Délután 6 órakor: Pesti Izr. Hitközség Füüst Sándor-utcai általános iskolája, Füüst Sándor-utca 21/b.

MÁRCIUS 27-ÉN:

Délután 3/4 órakor: A Pesti Izr. Hitközség Wesselényi-utcai általános fiúiskolája, Wesselényi-utca 41.

APRILIS 4-ÉN:

Délelőtt 11 órakor: A Pesti Izr. Hitközség Abonyi-utcai általános leányiskolája, Abonyi-utca 7-9.

Délután 3/6 órakor: A Pesti Izraelita Hitközség Leánygimnáziuma és Ipari Leányközépiskolája, Abonyi-utca 7-9.

Délután 3/4 órakor: A Pesti Izr. Hitközség Leánygimnáziumának Tagozata, Füüst Sándor-utca 21/b.

— **A Hechtenwörthlek** április 1-én d. u. 6 órakor a Viktória-kávéház (Marx tér) szterénjében felszabadulásunk hároméves fordulójának alkalmából belépődíjmentes műsoros összejövetelt rendeznek.

— **A Turbut Héber Iskolák** március hó 28-án, vasárnap délelőtt 11 órakor Szabadosság-ünnepélyt rendeznek a Zeneakadémia kistermében (V. Liszt Ferenc-tér) a Turbut-iskolák 100 tagú ének- és tánc-együttesének fellépésével. Bemutatásra kerülnek régi és új héber dalok, renaissance mesterek művei, madrigálok, zsidó népi táncok. Műsorigénylés a Turbut-iskolák irodájában. Budapest, VII., József-körút 27, III. em. d. e. 10—1 között.

— **A Dózsa György-utcai Talmud Tóra Egyesület** folyó hó 21-én, vasárnap délután tartotta szokásos purim-estjét. A dísztermet zsúfolásig megtöltő hallgatóság igaz gyönyörűséggel hallgatta *dr. Mandel Miklós* körzeti rabbi bevezetője *Klein Sándor* főkántornak, *Palotai Erzsinek* és a többi előadóknek nagy művészettel előadott számai. A zárószót *Levendel József* a Talmud Tóra elnöke tartotta.

— **A Beruria** március 28-án, vasárnap délután fél 6 órai kezdettel a Laudon-utca 3 szám alatti kultúrteremben jótékony-célú purimi előadást rendez a szegény gyermekek peszeachi felruházására. Fellépnek *Lénárd Béla*, *Fényes Gizella* és *Bondi Endre*.

— **Házasság.** *Dinnerné Balázs Magda* és *dr. Nagy László* orvos házasságot kötöttek. (M. k. é. h.) *Kanitz Ibolya* és *Schiffer Mihály*, a Noémi gyermekinternátus tulajdonosa március 21-én, vasárnap délelőtt tartották esküvőjüket a Kazinczy-utcai templomban.

— **Frankfurt Mária** és *Schnitzler Béla* Nyiregyháza, március 30-án d. u. 4 órakor tartják esküvőjüket Debrecenben, Hatvan-utca 2. sz. alatt.

— **Eljegyzés.** *Schiffmann Ibolya* Debrecen, eljegyezte *Berger Miklós* Debrecen. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— **Az „Áhévász Relm”** Országos Felebaráti Szeretet Egylet (el.) év március 25. napján, esküvőtök délután fél 5 órai kezdettel a fővárosi szeretet-otthonokban elhelyezett zsidó hihű gyámoltak részére az Alföldi-utca 6-8. sz. a. szeretet-otthonban istentisztelettel egybekapcsolt ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen *dr. Rácz Zoltán* rabbi, lelkész-vezetős és köz-kórházi lelkész, *Abrahámsohn Manó* főkántor, valamint *Róbert Mária* és *Szigeti Jenő* színművészek működnek közre. Erre az ünnepélyre az egyesület ez-uton is meghívja tagjait és pártfogóit.

— **Adomány.** *Dr. Gold Simoné* elhunytá alkalmával *Róbert Pál* és felesége (Tapolcai kószoromgyáltás címén 100 forintot küldtek lapunkhoz a Pesti Izr. Nőegylet leányarvadási részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Kelemen Emil** festőművész az Ernst muzeumban szántiz képpel mutatja be tízéves munkásságát. Régebben a természet és a benne megnyilvánuló élet mozgalmát érdekelte, most a sokrétű ember felé tekint újabb művein. Minden festménye élményszerűen hat. Azoknak, akiket a modern festészet érdekel, figyelmébe ajánljuk *Kelemen Emil* munkáit. A kiállítás március 29-én zárul.

— **A Pesti Izr. Hitközség VII. Belső Körzetének Hölgy-bizottsága** folyó hó 13-án, a Kertész Jenő otthonban igen jól sikerült műsoros laucestélyt rendezett, felállítandó csecsemő otthonok javára. Az est kitünő erkölcsi és anyagi eredménnyel zárult. *Dr. Egri Sándorné* és *Herstein Lajosné* elnökösszonyok méltán büszké lehetnek, hogy a VII. kerületi nőegylet olyan egységesen, megbízhatatlanul és eredményesen vezetik.

— **Megakult a „Hanna” Gyermekmenza és Napköziotthon Baráti köre.** A „Hanna” intézménye az Ortodox Hitközség égisze alatt működik. Áldásos működését évtizedeken át fejtette ki az 1944. évben bekövetkezett szomorú eseményekig. A felszabadulás után a romhelyiségeken kívül semmi sem maradt meg belőle, úgyhogy újból előről kellett meg-alapozni az intézményt.

Ezért alakult most újjá a „Hanna” régi gárdájának tagjaiból a zsidó társadalomnak szélesebbkörű bekapcsolásával a „Hanna” Gyermekmenza és Napköziotthon Baráti Köre. Rendszeres összejövetele a „Hanna” Nagyatádi Szabó-utca 32 sz. alatti helyiségében tartja. Ezeken is felhívjuk az érdeklődők figyelmét a március 28-án, vasárnap délután 6 órakor a Budapesti Izr. Hitközség Dísztermében (Dob-u. 35) megtartandó kitünő műsorral egybekötött Purimi Estjére.

24 éves egyedülmaradt művelt és csinos urileány

anyagi házással, minden vonatkozásban korrekt, gyakorlati érzékkel bíró, 30-35 éves kultúrember ismeretét keresi házasság céljából. Leveleket „Urileány” jellegre Lapunk Csoméi hirdetőroáda, Teréz körút 3.

Gyorsan

megnövelne textíles, 38 éves fiatalember 25-35 közötti nővel. „Olaszul, franciául beszélők” jellegre Arató hirdetőbe, VII. Erzsébet krt. 14.

26 éves nőtlen kereskedő

vagyok, vidéken jól menő textíliáz-tem van. Feleségül vennék olyan valós családából való leányt, kinek némi hozománya van. Leveleket „Urileány” jellegre a kiadóba kérek.

FÉRJHEZADNÁM önálló keresettel bíró, lakással rendelkező hugomat, 40-45 év közötti, nyugodt családi életre vágyó, vallásos emberhez. „Megértés 4553” jellegre a kiadóba.

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja RENCZES

mutassa meg hajfestőmesternek VI., Csengery-utca 34. Hajmunkák. Pedikúr. Nyíltadauer,

Sirkövek, emléklapok vésése olcsón Faragó Fridmann Sándor Nagydiófa-u. 34. Szombaton zárva

Jól számoló és gépiró

fiatal tisztviselő azonnal felvételt. Ajánlatokat „Stabil jelígre Karcag hírdőbe, VI., Podmaniczky-utca 13.

Társaságheli legdiszkrétebb házasság

közvetítő. **Doktorné**

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Gazdagon jutalmazom

azt az egyént, kinek a révén amerikai úrral házasságot kötelnék, csakis 42-től 48-ig, kimondottan jömegjelenésű, hithű zsidó legyen. Választ a kiadókba „Igen eszinos, kulturált, vagyonos vagyok” jelígre kérem.

32 éves, minden információt kibíró, szorgalmas, jömegjelenésű fiatalember

önálló kereskedő

benősülne gazdaságra, vagy üzletbe. 25-30 éves nők fényképes ajánlatát kérem. „Kiskunsg” jelígre a kiadókba.

NYUGDIKÉPES állással, szép lakással, vagyonos gyermekkel, szép özvegyasszony férjhez menne. Biztos állású vagy önálló iparos, intelligens, írjon 50-56-ig. „Vagyonos 4551” jelígre.

Zsidó intézménynél

vezető állásban levő tisztviselő, vallásos, eszinos, 40 éves kort meg nem haladó élettársat keres. Kimerítő leveleket „Szombatartó 4540” jelígre a kiadókba kérem

A VAC HIREI

Ökölvívás, Vac-EMVSE (Esztergom) 8.8. A nagyszámú közönség előtt lefolyt mérkőzés döntetlenül végződött, miután a bíró Starkot igazságtalanul lepoztolta. Az eredményes munkáért Groszwirth Rezső szakosztályvezető érdemel díszérte.

Tervezte a VAC kerékpárversenyzői felállítását, melynek vezetésével Fried Róbertet, a többszörös kerékpárversenyzőt bízta meg. Jelentkez a VAC titkárságánál, Erzsébet-körút 26.

VAC-VIII. ker. Barátok 51. tél-ido 3:1). Nagyon szép játékkal érték el az eredményt. Góllövők: Szandra 2, Vig, Rosta és Bihari.

Nagykereskedő igényezik a VAC purimi bálját, melyet a Royal-szálló összes termében tartanak meg **március 27-én**. Kitűnő fővárosi művészek gondoskodnak a közönség szórakoztatásáról. A tánczenét a rádióból közzsmeri Fekete-Dubán jazzegyüttes szolgáltatja. A reggeliig tartó bálra jegyet még korlátozott számban kaphatnak a VAC Erzsébet-körút 26. sz. alatti irodájában (d. u. 4-6 óráig), valamint a helyszínen.

Schulz Jenő

énekes-zongorista (órajavítás)

VII., Wesselyni-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész,

VÉTELI Tel.: 422-346. ELADÁS!

Akik jelíges hirdetésekre

között válaszaikat személyesen hozzák be a kiadókba, leveleiket a hivatal ajtaján felszerelt levélszekrénybe is bedobhatják.

ZSIDÓ URIKOROK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII. Alsóerdősor 8 (sz. 2)
Telefon: 221-349

45 ÉVES érettségizett, szigoruan szombattartó, nőtlen vagyok.

Benősülnék

üzletbe, vagy aki állásba juttatna. Jelenleg állásban vagyok, 10.000 forint megtakarított pénzem van. „Purim 4530” jelígre a kiadókba.

Benősülné

pár ezerrel rendelkező 60 éves munkaképes férfi egyedülálló hölgy üzletbe vagy üzembe „Információ-képesnek” jelígre a kiadókba.

VASS házasságközvetítése

diszkrét és eredményes.

Vidékre is

Wesselyni ötvenhét.

KOMOLY üzletbe, vállalatba, üzembe **benősülné**

minden információt kibíró, egyedülmaradt 42 éves vidéki. 25-36-ig írjanak közvetítőmentesen kimondottan eszinos, intelligens zsidó urilányok, vagy hasonorsu asszonyok (gyermek nem akadály. „Szigoru magán-hirdetés” jelígre Blockner hirdetőjébe, Városház-utca 10 sz.

Özvegy barátom részére, aki

jömegjelenésű, rendkívül finomlelkű, intelligens urilasszony, többek között kellemes otthonnal rendelkezik, ötéves, abszolút szerető, jómódú élettársat keresek. „Ausstrahlung lehetőse” jelígre a kiadókba.

38 ÉVES, jó állású, 10.000 forint készpénzzel, főbérleti lakással rendelkező özvegyasszony, egyéves kis fiammal férjhezmenne. „Biztos egzisztenciával” jelígre a kiadókba.

A HAPOEL M. S. E. hírei

Ökölvívás a Ha'Her garázs csapata felelt aratott 9:7 arányú győzelemük után számos meghívást kaptak több fővárosi és vidéki egyesülettől. A husvét ünnepek alatt Nagykőrösön küzdenek meg a helyi ökölvívó csapatokkal, barátságos mérkőzés keretében.

A HAPOEL Munkás Sport Egyesület f. hó 30-án, kedd este 6 órakor a P. I. II. Fürst Sándor-u. 21/b. sz. alatti kulturteremben tartja évi rendező közgyűlést, melyre az elnökség szeretettel meghívja a HAPOEL összes tagját, barátait és pártfogóit.

F. hó 28-án és 29-én rendezik meg Szegeden a szegedi, szolnoki, malóci, szarvasi, miskolci, debreceni és budapesti HAPOEL versenyzők részvételével az országos HAPOEL Agoston-Kellner asztalitenisz emléktornényt.

A szarvasi HAPOEL 9:5 arányban győzött Szolnokin a szolnoki HAPOEL felett, asztalitenisz csapatversenyben.

F. hó 25-én, a szolnoki HAPOEL jóekonyegű bált rendez.

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetítő irodája
Erzsébet körút 35., III. 12. dől-
után 4-től, komoly, előkelő
megbízások

Tengerentúli beutazási engedéllyel

(2 személy részére) rendelkező, fiatal, intelligens, főbérleti lakással, szép hűgornak

keresek hozzájáruló, magas, jömegjelenésű, nívós, lehetőleg jól szocializált élettársat. Fényképes leveleket uri diszkrétéó mellett „Szombattartó” jelígre Arató hirdetőbe, Erzsébet-körút 14. kérek.

KERESEK 27 éves, eszinos hűgom részére, ki önálló varró-nő, házasság céljából elpfőfelső-részkészítő szakembert, ki budapesti cipőüzemben társaként közreműködhet, 30-36 éves korig. „Szakember 4504” jelígre a kiadókba.

INTELLIGENS jólszituált

önálló kereskedő

eszinos urilány; főbérleti lakással, keresi hasonló körülményű, kellemes urilasszonyt ismeretséget házasság céljából 35-45-ig. „Állagon felüli 4503” jelígre a kiadókba.

HAZASSÁGOKAT

diszkrétén KÖZVEIT

urilasszony. IX, Ráday-u. 15. I. 14

Telefon: 384-404

Intelligens, jömegjelenésű

negyvenes vidéki ur. 50.000 forinttal benősülné üzletbe, vállalkozásba, csak Pestre, hozzáillő, eszinos, intelligens nővel „40-ig” jelígre a kiadókba.

Orth.

vidéki fiatalember

iparos, feleségül venne vallásos, eszinos, intelligens leányt, kivándorlási szándékkal. „Pénz-nélkül” jelígre a kiadókba.

44 éves, musz. özvegye, ön-

álló üzlettel, némi anyagi tőkével, lakással élettársat keres „Segítőtlars 4519” jelígre a kiadókba.

KÉTSZOBÁS komfortos lakásom, jó állásom van. Házasság céljából megismerkednék azokkal a jömegjelenésű, biztos pozícióju 50-55 éves urakkal, akik eszinos és igazi feleséget akarnak. Leveleket: „Musz. özvegye 4522” jelígre a kiadókba.

MAGAS, igen jó megjelenésű, vagyonos, üzlettel, lakással rendelkező özvegy urilasszony keres pozícionált urilasszonyt élettársul, akinek anyagi körülményei szintén rendezettek. „Ütvenötötől hatvan évig” jelígre a kiadókba.

A zsinagóga naptára

Március 23, esütörtök: Adar II. 14 (Purim), péntek: 15 (Susan-purim), szombat: 16, vasárnap: 17, szerda: 20, esütörtök: 21. Szombaton, március 27-én heti szidra: Cáv, háftóra: Jeremiás VII, 21-VIII, 3, IX, 22, 23.

Imaidók:

Ima-házak	Péntek este	Szombat reggel	Szombat d. u.	Hétköznap este	Hétköznap reggel	Hétköznap este
Dohány	6 7 15	10 6 15	6 55	7 6 15		
Rumbach	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			
Bethlen	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			
Csáky	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			
Dózsa	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			
Nagyfuv.	6 8	3/4	6 55	7 6 15		
Fáva	6 9	3/4	6 55	7 6 15		
Zugló	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			
Fiúvárah.	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			
Leányvár.	6 7 10 3/4	6 55	7 6 15			

Péntek esti gyertyagyújtás:
5 óra 50 perckor.

Budai istentiszteletek. Március 21, Eszter bűjtje reggel 7 órakor; március 24, ünnepélyes Megilla-olvasás este 6 órakor; március 25, Purim (Megilla) reggel 7/4 órakor; március 26, Susan Purim reggel 7/8 órakor; március 26, péntek este 6 órakor; március 27, szombat déli előtt 1/11 órakor; március 27, szombat délután 5 órakor Oneg Sabbat a III., Kunfi Zsigmond-utca 49 sz. alatti tanácssteremben. Hétköznap reggel 7/8 órakor (Tóráváró napokon 7 órakor a II., Torockó-u. 6/b sz. alatti imaházban, szombaton reggel 7/9 órakor. — Istentiszteletek helye: III. Kunfi Zsigmond-utca 49; XI., Boes-kay-ul 37; II., Torockó-u. 6/b (csak péntek este és szombat); II., Fő-u. 12 sz. alatt (csak péntek este).

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 6, szombaton déli előtt 9 órakor.

A Zsidó muzeum a tél hónapok alatt zárva

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-utca 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felölös szerkesztő és felölös kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Előfizetési díjak: egy hónapra 5 Ft, negyedévre 15 Ft, félévre 30 Ft, egész évre 60 Ft. Postatakarékpénztári csekk-számla: 26.200.

Nyomtatott a Globus nyomdai műintézet Rt. körkörösgepén.
Budapest VII., Aradi-utca 8.
Fél. nyomdavezető: Margittay Antal